

PAGINI
DIN ISTORIA POMPIERILOR JUDEȚULUI CLUJ

Cap.I. PREVENIREA ȘI STINGEREA INCENDIILOR – CERINTA
IMPUSA DE EVOLUȚIA SOCIETĂȚII UMANE

Dicționarele enciclopedice definesc focul (origine: latinescul – focus) drept “ardere violentă cu flacără și cu dezvoltare de căldură” (DEX, 1975, p. 342) sau “degajarea simultană de căldură, lumină și flacără produsă de ardere ...” (Dictionnaire encyclopédique universel, 2000, p. 618). Perspectiva istorică asupra fenomenului reliefează puternica fascinație pe care focul – primordial cel natural, fulgerele sau erupțiile vulcanice – a produs-o asupra omului.

Nu întâmplător lui Prometeu, acel cunoscut personaj din mitologia greacă care a furat focul sacru de la zei și l-a adus omului, i s-a atribuit rolul de inițiator al civilizației.

În filosofia materialiştilor greci focului i-a fost atribuit un rol de prim rang. Astfel, pentru Anaximandru (sec. VI, î. Hr.) focul reprezenta unul din cele patru aspecte concrete fundamentale în care era întâlnită materia primordială infinită, numită de el «apeiron». Acestea – apa, focul, aerul, pământul – puteau fi cunoscute prin percepție și erau forme de existență egale între ele, ce se transformau una în alta. (D. D. Roșca, «Prelegeri de istorie a filosofiei antice și medievale», Cluj-Napoca, 1986, p. 177-178). La Anaximenes (sec. VI, î. Hr.), materia primordială era numită «aer» [nu aerul atmosferic] concretizată tot în patru elemente – apă, foc, pământ și vânt. (Ibidem, p. 184). Heraclit din Efes (sec. VI-V, î. Hr.) «a considerat focul drept materie primordială, materie care, transformându-se perpetuu, dă naștere celorlalte forme de existență ale materiei. ... Pentru Heraclit, ca și pentru contemporanii săi, focul nu era un proces chimic, cum este el pentru noi, ci o formă fundamentală de existență a materiei ... ‘foc veșnic viu’» (Ibidem, p. 193).

În îndelungata sa existență, societatea omenească, prin gândirea și munca sa, a căutat să-și asigure și să-și îmbunătățească continuu traiul. Roata, arcul și săgeata, roata olarului, scrisul și alte descoperiri extraordinare în acea vreme, stau la baza civilizației.

Focul a fost una dintre aceste mari descoperiri ale societății din timpul epocii primitive. Cercetătorii preistoriei omenirii consideră că desprinderea omului de animalitate a fost legată de descoperirea avantajelor oferite de foc, «Cu ajutorul său, peștera a devenit astfel prima casă. Ea a însemnat un loc ușor de apărut, o

locuință constantă, dar mai ales posibilitatea de a întreține continuu o vatră pe care ardea un foc. Vatra va deveni treptat elementul de sociabilizare și progres. În jurul său, atunci când nu erau în căutarea hranei, hominizii își desfășurau practic întreaga existență, ea reprezentând un adevărat «ombilicus mundi». Posibil ca metodele de obținerea focului să fi rămas multă vreme o «taină a zeilor» ... La Roma focul vestalelor nu trebuia să se stingă niciodată, acest lucru având poate semnificații mai adânci, cu rădăcini în vremea în care omul nu știa încă să aprindă un foc.» (F. Gogâltan, «Iluminatul în preistorie», în vol. «Viață privată, mentalități colective și imaginar social în Transilvania», Oradea-Cluj, 1995-1996).

Concomitent cu folosirea lui pentru a-și îmbunătăți, completa și perfecționa existența – folosirea focului pentru prepararea hranei, încălzit și iluminat fiind atestată arheologic prin numeroasele vetre descoperite în săpături, dar și la arderea ceramicii și a metalurgiei bronzului și a fierului – omul începea să cunoască și forța distructivă a focului (Pentru zona noastră vezi «Repertoriul arheologic al județului Cluj», Cluj-Napoca, 1992). Situațiile catastrofale, descărcările electrice sau erupțiile vulcanice, precum și utilizarea imprudentă a focului au determinat comunitățile omenești să ia măsuri tot mai complexe pentru a-și apăra viața și agoniseala în fața efectelor devastatoare ale forței acestui fenomen. Aceasta este, de fapt, esența întregii activități de prevenire și stingere a incendiilor care, conștient sau nu, spontan sau organizat, a fost o permanență a evoluției societății umane de la apariția ei și până în prezent.

Pe teritoriul actual al județului Cluj, primele urme ale utilizării conștiente a focului apar încă din paleoliticul mijlociu (120.000-80.000, î. Hr.). Între acestea se numără și atestarea arheologică a existenței societății omenești pe actuala vatră a orașului Gherla, la locul numit “Pietriș”, în partea de Nord – Est a localității, unde sau găsit urme de vetre de foc, precum și semne de defrișare a terenului prin incendierea vegetației. Încă de pe atunci datează și măsurile individuale și colective de protecție, unul dintre membrii familiei având sarcina de a întreține și supraveghea permanent focul din vetre, atât pentru a nu se stinge cât și pentru a nu se extinde în împrejurimi.

Preluat din natură și folosit cu pricepere și îndemânare, de multe ori și cu imprudență, focul și toate cunoștințele omului despre foc transmise din generație în generație, focul a fost folosit continuu de comunitățile omenești ale epocilor neolitice, a bronzului, de societatea daco-getică. Săpăturile arheologice au evidențiat urmele folosirii benefice a focului în așezările cercetate, dar, deopotrivă, și urmările nefaste. Multe dintre aceste așezări au ca indiciu evident al sfârșitului existenței lor urmele de incendiere, rămase în urma părăsirii lor firești de către comunitate sau a distrugerii prin foc de către dușmani.

Pe teritoriul actual al municipiului Cluj-Napoca, anterior epocii romane, exista o așezare dacică rămasă încă neidentificată în teren. După războaiele de cucerire a Daciei, romanii au construit o așezare care a dobândit repede caracter urban și care a preluat numele vechii așezări dacice – Napoca. Toponimului i-au fost rezervate mai multe explicații: fie provenind de la numele unor triburi dacice (Napolis, Napaei), fie de la elemente geo-botanice («Valea împădurită») sau climaterice («umezeală»). Numele purtat de așezarea romană de pe malurile Someșului Mic (Samus) este atestat epigrafic pe *milliarium*-ul descoperit la Aiton și pe monumente dedicate zeităților. Dezvoltarea și importanța sa a făcut ca așezarea Napoca să fie ridicată la rangul de *municipium* în timpul împăratului Hadrian (117-138, d. Hr.) și apoi de *colonia*, în timpul lui Marcus Aurelius (161-180) sau Commodus (180-192).

În complexa organizare a vieții comunitare urbane romane, prevenirea și stingerea incendiilor intra în competența așa-numitului *collegium fabrum* (colegiu al meseriașilor), care era organizat paramilitar în primul rând în vederea îndeplinirii eficiente a acestei importante atribuții. La Napoca, Potaissa, ca importante centre urbane, la Gilău, Gherla, Cășei, centre militare cu așezările civile aferente sau la fermele rurale (ex. Chinteni), au existat formele de organizare de luptă împotriva incendiilor întâlnite în toată lumea romană. La Apullum (Alba Iulia) a fost atestată existența unui *collegium centonarium* – de la *centona* (pătură udată), fapt ce evidențiază una dintre tehnicile folosite în epocă în lupta cu focul. [Radu Ardevan, «Viața municipală în Dacia romană», Timișoara, 1998, p. 279-280];

Existența acestor așezări militare sau civile, cu tot ce presupuneau ele (locuințe, ateliere diferite ce utilizau focul, acareturi, fortificații din lemn, depozite de alimente și furaje, etc.) au pus probleme de prevenire și stingere a incendiilor provocate fie de descărcări electrice, deci accidentale, fie de neglijența în mânăuirea focului.

Fiecare garnizoană avea obligația de a asigura paza și supravegherea focului și a locurilor în care acesta era folosit pentru pregătirea hranei, prelucrarea fierului, olărit ș.a. Comandanții iau măsuri drastice de prevenire a incendiilor, instruind soldații în acest sens și organizând controale riguroase pe această linie, acțiuni la

care erau chemați să participe fiecare cetățean roman, civil sau militar. Conducerile administrative, edilii cetățenilor, aveau în vedere această activitate, precum și pe aceea de stingere a incendiilor, așa încât să fie asigurate în permanență mijloacele de acțiune devenite tradiționale: vasul cu apă, cazmaua, cârligul, furca, etc. Vetrele de foc ale cărămidarilor, fierarilor și olarilor aflate pe teritoriul garnizoanelor respective erau obligatoriu înconjurate cu sanțuri pentru a limita eventuala extindere a focului spre construcțiile învecinate (I. Chifor, «Monografia orașului Gherla»). În timpul zilei, se dădea alarma îndată ce era observată o trâmbă de fum, probabil prin strigăte. Noaptea, supravegherea o făceau paznici puși sub ordinele edililor. Acești paznici se numeau “nocturni” sau “nocturnali”, după cum o atestă inscripția de pe altarul votiv descoperit la Gherla, închinat NOCTURNILOR – “IN ONORE NOCTURNOR (UM) și datat în anul 216, d. Hr. (piesa se găsește la Muzeul Național de Istorie – București).

O inscripție complementară celei de mai sus, a fost publicată și în «Anuarul Liceului “Petru Maior” din Gherla», an IX, 1927-1928. (Radu Ardevan, “Combaterea incendiilor în Dacia romană”, în vol. “Pagini din istoria pompierilor”, Filiala Arhivelor Statului, Cluj, 1978 și I. Chifor, «Monografia orașului Gherla»).

În privința înzestrării tehnice specifice a pompierului roman, uneltele de bază rămâneau securea (dolabra), scara și găleata, un rol important avându-l păturile ude (centones) folosite pentru înăbușirea flăcărilor.

Preocuparea permanentă a comunităților omenești, în special a celor urbane, unde aglomerarea construcțiilor era un factor favorizant, de a preveni și a limita efectele distructive ale focului, respectiv, incendiilor, este masiv documentată istoric în epoca medievală și modernă.

Construcțiile Evului Mediu, dezvoltarea și creșterea numărului așezărilor, ridicarea castelelor nobiliare și a marilor edificii religioase, începând cu sec.XIII-lea au cerut și au impus mai multe reguli de prevenire și stingere a incendiilor. Acestea puteau izbucni din neatenția celor ce foloseau focul, din amenajările defectuoase ale vetrelor, căminelor și a hornurilor pentru evacuarea fumului și a cenușii și, nu în ultimul rând, incendiererea intenționată de către dușmanii locali sau de invadatorii locurilor.

Clujul Medieval, a cărui edificare începe după anii 1150 (1170-90) cu ajutorul sașilor colonizați de regele Bela în apropierea cetății Mănăștur, pe ruinele fostului oraș, colonia romană, Napoca, purta inițial numele de *Castrum Clus* (de la clausa-clusa = loc închis, strâmtoare), nume păstrat apoi, în limba română și maghiară. Pentru prima dată, numele medieval al orașului apare prin anii 1173-1177 când era pomenit *Thomas comes Clusiensis*, așezarea fiind deja reședință a comitatului. În 1275 apare o altă mențiune sub forma *villa Kulusva’r*, însemnând «satul cetății Cluj».

Dezvoltându-se ca importantă așezare urbană, Clujul medieval se prezenta ca o mare cetate cu case înghesuite pe străzi înguste, majoritatea pavate cu scânduri, propagarea incendiilor putându-se face cu repeziciune și pe suprafețe mari. În a doua jumătate a secolului al XVI-lea orașul cu cei circa 10.000 de locuitori ai săi era astfel văzut, pe la 1565, de către un călător italian: *«un oraș comercial mare și bogat, bine clădit, cu puternice și străvechi ziduri și numeroase turnuri. În afara centurii de ziduri a acestui oraș se găsesc trei suburbii: una la sud cu o întindere de peste o milă, a doua spre nord-vest, întinsă pe două mile bune, a treia spre răsărit, destul de întinsă, dar mai mică decât celelalte două. Aceste trei suburbii au în cea mai mare parte case de lemn și una e locuită de sași, a doua de unguri și a treia de români. Întregul oraș este clădit din piatră, cu cele mai frumoase case și străzi.»*

La data de 2 iulie 1405, în urma decretului dat de regele Sigismund de Luxemburg, începe construirea zidurilor cetății și o dată cu aceasta, se pun și bazele bastionului de apărare a laturii de N-E a cetății *Claudiopolis* (nume latinesc al Clujului medieval), turn care, după terminare, este dat inițial în primire breslei țesătorilor, de aici primind numele de “Turnul Țesătorilor”. Având la bază o poartă mică de acces în cetate, în unele scrieri apare și sub denumirea de “Bastionul porții mici”. Breslele aveau misiunea apărării și întreținerii în bună stare a bastioanelor care le-au fost atribuite, astfel că meșteșugarii erau confrunțați și cu problemele ridicate de folosirea focului de către atacatori sau de ei înșiși pentru respingerea acestora.

Pe timpul lui Ștefan Bathori, pe acest bastion se construiește un turn, terminat în 1574, ajungând în final la înălțimea 28,5 m, având deci o bună vizibilitate panoramică, îndeplinind o condiție esențială a unei eficace supravegheri a zonei înconjurătoare.

Din documentele vremii reiese că cetatea Cluj, în urma hotărârii Sfatului Orașului, are începând cu data de 17 mai 1585, observatori permanenți pentru semnalizarea incendiilor, folosindu-se în acest scop Bastionul Țesătorilor. Se menționează, printre altele :

“S-a observat că incendiile izbucnesc foarte des și trompetul care este însărcinat este complet lipsit de conștiinciozitate. Pentru înlăturarea pericolului, primarul va angaja doi observatori care, sub prestare de jurământ vor veghea neconținut în turn pentru semnalizarea apariției incendiilor” (A. Poduleanu-“Foișorul de foc din Cluj”, în Revista. P. C. I. nr. 9/1960).

Tot pentru alarmare, obștea din orașul Gherla avea un regulament foarte precis, semnalul de alarmă fiind dat de clopotul bisericii sau prin strigăte. Toți bărbații sănătoși erau obligați ca, la auzul semnalului, să se îndrepte în direcția respectivă cu unelte adecvate stingerii incendiilor. («Monografia orașului liber regesc Gherla» în Szongoff-Kristof, vol. 1, 1901, pag. 12).

În orașul Dej, observarea și alarmarea în caz de incendiu se făcea din turla bisericii reformate, construcție începută în anul 1643, dar utilizată ca post de veghe abia din 1757, când orașul primește de la Guberniul Transilvaniei un ordin referitor la obligativitatea tuturor cetățenilor de a face paza, cu excepția celor scutiți prin

Constituția din 1669 (“*Indiferenter et sine omnidiscretionem personarum*”). Direcția incendiului era indicată ziua cu steag, iar noaptea cu facla. În scopul alarmării, magistrul orașului a cerut comitetului ”dobe (tobe) cele mari ale județului, cu care s-a dotat postul de veghe din turn (A. Podeleanu, op. cit., loc. cit. p. 29).

Utilizarea turlei bisericii în acest scop a continuat până la data de 1 noiembrie 1937, când lua ființă Compania de pompieri militari.

Orașul medieval Cluj a fost afectat în mai multe rânduri de incendii devastatoare. Astfel, în anii 1551-1552 împrejurimile cetății Clujului au fost incendiate de mercenarii habsburgi răsculați împotriva comandantului lor. La 31 august 1627 a avut loc o nouă catastrofă, iar la 3 aprilie 1655, doi ucenici ai școlii iezuite din Cluj – Mănăștur au fost la originea altui mare incendiu în cetate, fiind distruse atunci trei pătrimi din clădirile orașului, inclusiv mai multe bastioane în care era depozitat praf de pușcă. În anul 1658 o acțiune premeditată, probabil din motive politice, distruge o bună parte din oraș (Revista P. C. I. nr. 9/1960 și «Buletinul Comandamentului Teritorial al Corpului IV Armată», nr. 4-5 /1922).

Expediția turcilor împotriva lui Racokzi Gheorghe al II-lea (1658-1660) provoacă distrugerea prin foc a părților orașului din afara zidurilor aceași zonă fiind incendiată din nou, în anul 1691, de către tătari. La 6 mai 1697, din cauza mercenarilor habsburgi răsculați din nou, o mare parte a orașului era distrusă arzând zona de Nord-Vest a Clujului, pe o zonă cuprinzând străzile *Ungurilor, Săpunului, Podului, Fânului* și biserica din piața străzii Mănășturului.

Multe din incendiile care au afectat Clujul medieval se datorau răufăcătorilor sau vagabonzilor, dar și unor acte de răzbunare. Făptașul își prevenea uneori victima lipind pe gardul sau zidul casei acesteia o prezentare grafică a unui cocoș roșu (S. Someșfelean, “Când bântuia cocoșul roșu”, F. A. S. Cluj Napoca).

După fiecare pârjol, Consiliul orașului hotăra, deseori în baza poruncilor guberniale, rânduiești obligatorii privind măsuri de prevenire a incendiilor. Astfel, în 21 martie 1621, adunarea generală stabilea măsuri restrictive referitoare la coșurile de fum, utilizarea felinarelor, precum și confecționarea a 20 de găleți din piele ce urmau a fi păstrate la poarta primăriei, pentru a putea fi folosite în caz de nevoie.

Totodată, s-au emis, din ce în ce mai concret, ordonanțe legate de lupta împotriva incendiilor, cuprinzând modul de observare, măsurile ce trebuiau luate pentru stingere, precum și obligativitatea cetățenilor de a interveni în caz de nevoie. De o gravitate extremă era socotit furtul de diverse bunuri în cazurile de incendii, pentru care vinovatului dovedit îi era aplicată pedeapsa cu moartea.

În 30 noiembrie 1771, orașul Cluj primea primul ordin superior de această natură, semnat de împărăteasa Maria Tereza, ulterior apărând și alte reglementări venite din partea Guvernului Transilvaniei.

După incendiul izbucnit în data de 22 septembrie 1777 pe *Strada Mijlocie*, din afara zidurilor cetății (azi str. Dorobanților), Consiliul orașului a hotărât paza periferiilor pe timp de noapte pentru supravegherea continuă și împiedicarea intrării străinilor și vagabonzilor.

Datorită cantităților mari de material lemnos utilizat în construcții, a mării densități a caselor, construcției și întreținerii defectuoase a hornurilor, prezența în gospodăria a multor materiale combustibile (fân, paie, coceni, ș. a.), utilizării în numeroase locuri a focului (în gospodăria, ateliere ș. a.), existau condiții propice producerii de incendii. Odată izbucnite, multe dintre ele se estindeau foarte rapid, mai ales în situațiile de secetă și vânt puternic, combaterea lor în condițiile folosirii unor mijloace de stingere rudimentare fiind foarte dificilă. De aceea, autoritățile administrative ale timpului acordau o atenție deosebită măsurilor de prevenire. În acest sens este grăitoare hotărârea Consiliului orașului din anul 1782. Se aducea la cunoștința cetățenilor următoarele:

- La construirea sobelor să se acorde atenție potrivirii hornurilor și locurilor de foc, iar la acoperiș să se folosească numai țigla sau șindrila. Executarea construcțiilor să fie îngăduită cu condiția să se facă și fântâni;
- Vanzătorii de praf de pușcă să-și păstreze marfa în locuri izolate, iar în bolde (prăvălii) să nu țină o cantitate mai mare de 4 funți (mai ales după ce bastionul Bethlen (al Croitorilor) fusese distrus în urma exploziei a 12 tone de pulbere;
- Hornarii să curețe, iar controlorii de hornuri să controleze mai des coșurile de fum;
- Să se procure toate mijloacele de stingere a focului și să se păstreze în bună stare;
- Să se asigure permanent paza de noapte la târguri, atenția să fie îndreptată spre cârciumi și șatre;
- Proprietarii de case să-și procure scări.

În ziua de 31 august 1798, la casa vagmistrului Tury Mihail, izbucnește un incendiu care avea să se transforme în cel mai pustiitor incendiu din acel secol, atunci fiind distrusă o mare parte a clădirilor orașului. În urma acestei catastrofe mare parte din vechea cetate a Clujului a fost demolată, pe ruinele acesteia ridicându-se un nou oraș cu clădiri monumentale, de fapt actualul centru al municipiului (A. Podeleanu, op. și loc. cit.).

În același an, adunarea generală a orașului hotărâ printre altele, ca pentru necurățirea hornurilor și cuptoarelor să fie aplicată o amendă de 3 florini, iar în cazul când din această cauză se producea un incendiu, să se perceapă o amendă de 12 florini ungurești, urmând ca din toate sumele încasate să fie recompensate persoanele care mânuiau ustensilele de stingere a focului și aduceau apa în butoaie și căzi. Totodată, se interzicea circulația cu lumânări fără lămpașe, cu pipa aprinsă

și făclii pe străzi, prin locurile de depozitare a lemnului și orice alte locuri unde se puteau produce incendii.

Sanționarea nerespectării regulilor stabilite nu se limita numai la aspectul pecuniar. La data de 14 iulie 1679, Hoher Doni și soția sa Czigany Suzana din Dej au provocat deliberat incendierea orașului. Ca urmare, soțul a fost pedepsit cu moartea prin ardere, iar soția cu decapitarea și arderea cadavrului. Tot în același an, la Cluj, incendiatorul Rakosi Mihai era condamnat la moarte prin ardere pe rug. Primăria orașului Dej hotăra, prin decizia din 10 ianuarie 1742, aplicarea pedepsei de “batere cu lopata” pentru cei care umblau cu luleaua aprinsă printre nutrețuri, șuri sau alte locuri potențial periculoase. (F. A. S. Cluj).

În orașul Gherla existau de asemenea reglementări precise privind utilizarea focului de către cetățeni. Astfel, până și aprinderea resturilor vegetale sau de altă natură din curți și grădini trebuia să se facă numai pe timp liniștit, pe ploaie, înainte de masă sub supravegherea proprietarului, cu unelte adecvate și găleți cu apă lângă el. Se interzicea aprinderea acestora pe timp secetos, arșiță și soare puternic sau când bătea vântul, iar cenușa trebuia stinsă cu apă și îngropată în pământ și nu aruncată în apă curgătoare sau baltă, de unde putea fi luată de vânt și scânteile să provoace incendii.

Procesul de organizare, legiferare și desfășurare tot mai precisă, mai reglementată, continuă. La 3 iulie 1787 prin extrase din instrucțiuni austriece de profil, se stabilesc o serie de măsuri de prevenire și stingere a incendiilor pentru a fi aplicate în localitățile județului Cluj, iar la 31 octombrie, același an, apare un proiect propriu de instrucțiuni.

Mai mult, Guvernul Transilvaniei și-a sporit preocupările pe această linie până la a da dispoziții concrete de înlăturare a unor pericole de incendiu. La data de 18 mai 1798, primăria orașului Cluj este atenționată să ia măsuri pentru mutarea cuptorului de ars oale de lângă clădirea internatului, iar construirea caselor țiganilor să se facă în așa fel încât să acestea să fie asigurate împotriva factorilor favorabili producerii de incendii.

Cap.II. CRISTALIZAREA FORMELOR ORGANIZATE DE LUPȚA ÎMPOTRIVA INCENDIILOR.

Dezvoltarea continuă a centrelor urbane de pe teritoriul actualului județ Cluj, înmulțirea meșteșugarilor și organizarea lor în bresle, sporirea continuă a numărului locuitorilor, precum și experiența anterioară, materializată în reglementări din de în ce mai eficiente, au creat condiții ca, începând cu prima jumătate a sec.XVIII-lea să apară și să se contureze tot mai concret, forme organizate de luptă împotriva incendiilor. În unele localități se organizează servicii de pompieri după modelul celor din Viena sau din alte centre ale Imperiului Austro-Ungar, altele își creează aceste servicii în funcție de cerințele, evoluția și condițiile concrete.

Astfel, pentru orașul Gherla, după ce comunitatea locală a avut nefericita experiență a mai multor incendii care au mistuit mare parte a construcțiilor și bunurilor, conducerea orașului a hotărât să încredințeze sarcina controlului gospodăriilor, atelierelor și prăvăliilor, șetrelor etc. unui funcționar special desemnat, care, pe lângă controlul permanent, avea în atribuții și luarea de măsuri concrete, necesare pentru prevenirea izbucnirii incendiilor (vezi “Monografia orașului Gherla” întocmită de Szongof Kristoff, 1901).

Un moment istoric deosebit l-a constituit acela al așezării armenilor în vatra orașului Gherla. Aceștia, după expulzarea lor din Bistrița, cu averile, mărfurile și bunurile mobiliare pe care le dețineau, și care trebuiau apărate de distrugerii, au considerat că se impuneau noi și severe măsuri pentru apărarea așezării împotriva incendiilor. Veneau și cu o experiență considerabilă dobândită în locul de plecare.

Fiecare membru al comunității avea sarcina să vegheze și să ia măsuri de prevenire, iar în caz de izbucnire a unui incendiu, să participe cu unelte și vase cu apă la stingere. Clădirile cele mai înalte trebuiau prevăzute cu turn care să depășească înălțimea acoperișurilor, de unde să poată fi observat orașul și împrejurimile, dându-se alarma în caz de incendiu. Semnalizarea incendiilor se făcea ziua cu fanioane roșii și negre, iar noaptea cu felinare care aveau sticla vopsită în roșu, la care se adăugau semnalele prin clopot sau strigăte. Toți proprietarii de imobile erau obligați de a avea vase mari cu apă și unelte trebuitoare stingerii focurilor ce ar fi putut pune în pericol avutul lor și al comunității.

Una dintre hotărârile primului consiliu armenesc din Gherla, din 1714, era și aceea după care unul din funcționarii din conducere, pe lângă controlul de prevenire a incendiilor și luarea măsurilor de înlăturare a pericolelor, avea și obligația de a face și instructaje specifice și de a conduce acțiunile de intervenție.

În scurt timp, la 1 mai 1717, a fost organizată de comunitatea armenescă o echipă de pompieri voluntari care, pe lângă obligațiile cotidiene obișnuite, aveau în preocupările lor și supravegherea, prevenirea și stingerea incendiilor, activitate considerată ca un act filantropic de ajutorare a aproapelui. Între atribuțiile lor intra, în zilele de târg, și supravegherea tarabelor cu mâncăruri calde, acolo unde focul reprezenta sursa unor potențiale pericole.

În “Regulamentul ficiorilor de armeni” datat 1728, se prevedea printre altele ca, în caz de nevoie, fiecare dintre ei trebuie să sară în ajutorul celor în primejdie, să stingă focul sau, la inundații, să oprească sau să limiteze efectele apelor ieșite din matcă. Marea lor datorie de onoare era să salveze viața celor amenințați chiar cu prețul vieții.

Cei care formau echipa de pompieri civili voluntari («tuzöltăii») erau instruiți în ședințe periodice, erau dotați cu cele necesare intervenției, având sarcini concrete și precise pentru stingerea incendiilor sau pentru modul de acțiune în cazul altor sinistre. Ei erau recrutați din rândul elementelor sănătoase și dornice de a participa la acest act de mare semnificație umană și obștească, cu o comportare exemplară, stimați și respectați în rândul comunității. Orașenii erau obligați să le dea ascultare, să se supună cerințelor impuse de ei, atât în activitatea de prevenire, cât și, mai ales în timpul intervențiilor. Echipa de pompieri era supusă controalelor făcute de oficialitățile orașului, care îi puteau destitui în caz de abateri. Faptul în sine aducea, pentru cel în cauză, o drastică scădere a prestigiului personal în fața concetățenilor.

Alături de toate aceste elemente, se simțea și nevoia elaborării unui regulament specific pompierilor voluntari, regulament care a apărut în Gherla în toamna anului 1728, după ce, cu toate măsurile luate, în ziua de 20 iulie a acelui an a izbucnit unul dintre cele mai devastatoare incendii de la invaziile turcilor și tătarilor, atunci fiind distrusă o mare parte a orașului.

În regulament era prevăzută reorganizarea formației de pompieri ori de câte ori era nevoie, precis stipulate sarcinile pompierilor și ale locuitorilor orașului, obligativitatea măsurilor de prevenire și de stingere a incendiilor fiind generală. Se prevedea, de asemenea, înființarea unei comisii permanente în cadrul Consiliului orașului, însărcinată cu luarea de măsuri în situațiile izbucnirii de incendii, dar și în acelea ale revărsării apelor asupra câmpurilor agricole și a zonei orășenești propriu-zise.

Regulamentul stipula și dotarea formației cu necesarul de instrumente specifice: scări scurte și lungi care, la nevoie, se puteau îmbina între ele, frânghii, securi și topoare, ciocane, fierăstraie, clești, cârlige, cazmale, centuri și brâie specifice, căști din tablă, *pușcă mică și pușcă mare cu apă* (pompe manuale), furtun de alamă, iar mai târziu din talpă de piele, aduse cu mari sacrificii de la fabricile de pompe de incendiu din Viena, Budapesta și Sibiu.

Prin toate intervențiile lor în situațiile de calamitate, nu de puține ori însemnând veritabile acte de bravură, și ca semn al recunoașterii colectivității pentru tot ce reprezentau în viața orașului, al prestigiului în comunitate, parăzile organizate cu ocazia sărbătorilor religioase sau laice reprezentau momente în care pompierii aveau satisfacția prețurii de către concitadinii lor. Pentru asemenea ocazii ei erau dotați cu brăie late din pânză în culori roșu – negru, cu cârlige și loc pentru fixarea toporașului, devenit însemn specific al preocupării lor. Comandantul avea sabie scurtă și dreaptă cu o gardă bogat ornamentată, pe cap purta coif din piele și talpă, decorat cu alămuri. De toate aceste materiale, comandantul dădea seama conducerii orașului, care avea datoria de a le procura pe banii obștii.

Începând cu luna ianuarie 1778, când era reorganizată formația de pompieri, comisia orășenească de coordonare a acțiunilor pentru prevenirea și stingerea incendiilor își mărea numărul la 17 membri, președinte fiind ales Mărcuș, fiul lui Marcovici Minos, această dată constituind momentul apariției formației civile de pompieri a orașului Gherla, ea fiind înscrisă și pe drapelul actualei formații.

Tot în regulamentul amintit se prevedea și obligația pompierilor de a participa cu regularitate la ședințele de pregătire de specialitate. Consiliul orașului, la rândul său, se obliga să asigure uniforma, însemnele specifice, locuri potrivite pentru munca membrilor și modul de plată al acestora, în cereale și bani, înlesniri care, alături de ceremoniile organizate, constituiau mijloace de atragere a populației spre activitatea de pompieri (Vezi I. Chifor, «Monografia Formației Civile de Pompieri Gherla»).

De-a lungul timpului au apărut în Transilvania noi legi și reglementări date pe plan central și obligatorii pentru toate formațiile de pompieri. De o importanță deosebită este «Regulamentul pompierilor pentru Transilvania», emis de împăratul Iosif al II-lea în anul 1788. În preambulul acestui regulament se spunea:

«Vrând a preîntâmpina în măsura în care se poate, urmările nefaste și atât de largi a arderilor ce au loc în localități, am socotit necesar introducerea acestor rânduieli care urmăresc: prima dată, prevenirea izbucnirii focului; a doua oară, observarea lui neîntârziată; a treia oară, stingerea sa cât mai grabnică; a patra oară, preîntâmpinarea unor urmări nefaste posibile după stingerea focului.» (Ștefan Kiraly, «Pagini din istoria pompierilor», F. A. S. Cluj, pag.153).

În baza acestui regulament general, formația civilă de pompieri voluntari a orașului Gherla devine personalitate juridică, cu drapel, sigiliu, buget cu venituri și cheltuieli proprii, organizată într-o formă încheată și operativă, stare în care, cu modificările firești cerute de curgerea anilor, s-a păstrat până în zilele noastre, ca o ștafetă peste timp a activității de pompieri, fiind una dintre cele mai vechi formații civile de pompieri din țară.

Începutul secolului XIX marchează o etapă superioară în organizarea și activitatea în domeniul protecției împotriva incendiilor și în orașul Cluj.

Dezvoltarea continuă a orașului, ajuns la mari proporții, precum și intensitatea considerabilă a vieții social-economice urbane, impuneau cu necesitate măsuri adecvate. Astfel, în 30 aprilie 1827, se întocmeau tabele cu repartizarea cetățenilor pe grupe și pe străzi pentru a se putea face față corespunzător situațiilor. Pentru creșterea eficacității intervențiilor pompierilor, la 12 martie 1829, Guvernul Transilvaniei comanda un număr de 4 sacale pentru îmbunătățirea dotării orașului Cluj cu asemenea mijloace de acțiune.

Un moment marcant este reprezentat de constituirea în 1834 a primei asociații de pompieri din Ardeal, sub denumirea “*Asociația pompierilor din Ardeal*”, în urma căruia organizarea în domeniu se extinde la scara întregii provincii. Numărul de informații cunoscute privind evoluția organizării activității de pompieri sporește tot mai mult.

La Cluj, de pildă, în data de 2 octombrie 1861, tinerii de peste 15 ani ai școlii reformate țineau o adunare în care au hotărât organizarea unei formații de luptă contra focului, pe lista de subscriere întâlnind numele a 44 de școlari. În același an, orașul era dotat cu o pompă de mână mare, o pompă de mână mică și două butoaie din fier pentru ținut apa.

Doi ani mai târziu, în 1863, în comuna Olpret (Bobâlna de azi), se organiza o formație sătească de pompieri, sub comanda lui Nemeș Iosif.

Necesitatea sporită a reglementărilor privind protecția împotriva incendiilor se materializa și în Ordinul circular nr. 26.984 emis în 19 noiembrie 1864 de către Guvernul Transilvan, referitor la măsuri de prevenire obligatorii în întreaga Transilvanie. Documentul era redactat în limbile maghiară, germană și română, deci pe înțelesul tuturor cetățenilor știutori de carte, indiferent de naționalitate.

Prima formă de închezare într-o formație compactă a pompierilor clujeni, este marcată în anul 1872 când, într-un articol publicat de ziarul “Kellet”, se consemna înființarea “Asociației pompierilor voluntari din orașul Cluj”. Această formațiune avea să primească, în 10 ianuarie 1897, o diplomă de la Comandantul suprem al pompierilor, Principele Iosif, pentru activitatea depusă în domeniul prevenirii și stingerii incendiilor.

În 22 iunie 1876, se producea unul dintre cele mai pustiitoare incendii din Clujul secolului XIX-lea. În acest incendiu era distrus și Bastionul Țesătorilor, cu turnul folosit pentru observarea incendiilor, împreună cu casele din jur, observatorul aflat în turn reușind să se salveze cu ajutorul unei frânghii. Reconstruit, turnul a fost în continuare utilizat, până în 1936, pentru observarea și semnalizarea incendiilor, fiind cunoscut sub denumirea de “Turnul pompierilor” sau “Foișorul de foc”.

Ca o necesitate firească, impusă de noile evoluții, în același an (1876) se edita “Regulamentul de prevenire a incendiilor în orașul Cluj”, iar la data de 3 octombrie se stabilea “Statutul de constituire și funcționare a formației civile de

pompieri din Cluj”. Într-o adunare a pompierilor voluntari din Ardeal, ținută la Arad în 16 august 1876, comandantul pompierilor din Cluj, Deak Pal, prezenta amănunte privitoare la uniforma și organizarea acestora.

Într-un bilanț statistic din 26 mai 1879, situația procentuală a pompierilor voluntari, în raport cu numărul locuitorilor centrelor urbane în care erau organizate formații de pompieri, se prezenta astfel:

<u>Localitatea</u>	<u>Nr. Locuitori</u>	<u>% Pomp.Voluntari</u>
- Cluj	26.382	0,62
- Turda	8.803	1,68
- Dej	5.832	1,28
- Gherla	5.188	1,15

La data întocmirii bilanțului, localitățile Huedin și Câmpia Turzii nu aveau constituite formații de pompieri. În orașul Gherla, la acea dată, formația era compusă din 30 de pompieri, comandați de Negruț Zaharia (cel Voinic).

Câteva ani mai târziu, în 1884, primăria orașului Cluj hotăra înființarea primei formațiuni de pompieri angajați (plătiți de primărie), cu sediul în incinta primăriei, formă de organizare în care pompierii clujeni își desfășoară activitatea până în 1936.

În anul înființării formației de pompieri plătiți din Cluj (1884), apare Legea - VII- Industrială, în baza căreia prin reglementări județene și comunale, se prevedea obligativitatea curățirii coșurilor de fum (hornăritul), meseria de hornar dobândind un statut social privilegiat.. Activitatea respectivă era organizată pe “circumscripții de hornărit”, în toate comunele urbane și rurale ale județului.

De mare importanță pentru organizarea și funcționarea activității pompierilor s-a dovedit a fi ordinul Ministerului de Interne de la Budapesta din anul 1888. Acest moment era astfel apreciat, în 1935, de către comandantul pompierilor municipiului Cluj, Eugen Roșescu, «*Prin aceasta s-a pus cea dintâi bază sănătoasă întru organizarea pompierimii la noi, dându-se instrucții de organizare și înzestrându-se satele cu pompe și rechizitele necesare.*» («Pompierul», Cluj, nr. 1, iunie 1935).

Preocuparea pentru stingerea incendiilor este dovedită și de lucrările edilitare începute în perioada 1890-1894, printre care și de proiectarea și executarea rețelei de alimentare cu apă a Clujului, prevăzută cu posibilități de alimentare în caz de incendii. (Revista ”Ardealul administrativ”, nr. 11-12 din noiembrie-decembrie 1939, art. “Orașele României” de ing. Gh. Brânduș).

La începutul secolului XX , pe baza tradițiilor moștenite de la fostul Imperiu Austro-Ungar, în Transilvania prevenirea și stingerea incendiilor din localități era asigurată de formațiuni de pompieri profesioniști (plătiți) în comunele urbane sau voluntari în comunele rurale. Formațiunile respective erau întrunite în asociații de pompieri zonale, cu scopul de a le permite concentrarea eforturilor de îmbunătățire a situației lor sub aspect profesional și a obținerii satisfacerii unor doleanțe de ordin social.

Chiar și satele în care nu erau constituite astfel de formațiuni, exista o minimă dotare, cum ar fi 1-2 pompe manuale, sacale, precum și celelalte unelte tradiționale necesare intervențiilor locuitorilor așezărilor pentru stingerea incendiilor.

După aprecierea aceluiși comandant al pompierilor clujeni, Eugen Roșescu, *«în provinciile Ardeal, Banat și Bucovina, existau numeroase nuclee de pompieri, organizate și motorizate chiar, încă înainte de izbucnirea primului război mondial. Ofițerii pompieri erau bine instruiți, impunându-li-se examene de specialitate. Conform legii de administrație locală, secretarii comunali nu puteau ocupa vreun post, înainte de a avea și examenul de pompier. De asemenea acest examen de specialitate era obligatoriu și pentru absolvenții Academiei de Agricultură. Nu este nici o mirare deci, dacă organizațiile de pompieri din aceste regiuni au atins un nivel destul de înalt.»* (Eugen Roșescu, «Un deziderat comun și necesar», în «Pompierul», Cluj, nr. 1, iunie 1935).

Continua dezvoltare a localităților, din toate punctele de vedere, de la creșterea lor demografică până la diversificarea activităților economico-sociale puneau noi probleme activității pompierilor. Astfel, industria începe să-și profileze tot mai distinct domeniile și să înregistreze creșteri substanțiale la nivelul orașului Cluj, dar și al întregului județ. Odată cu dezvoltarea industrială și cu diversificarea proceselor tehnologice, cu creșterea numărului de construcții (de exemplu: în 1913, Clujul avea un număr de 5.764 de case), pagubele reale și potențiale produse de incendii capătă dimensiuni tot mai mari. Nu întâmplător o serie de întreprinderi industriale încep să-și constituie formațiuni proprii de pompieri, cum a fost aceea de la Atelierele CFR, înființată în anul 1876. În anul 1913 lua ființă formația “Manufacturei de tutun” (azi S.C. “TRICOTAJE – SOMESUL” Cluj), în 1930 formația Fabricii de pielărie și încălțăminte “DERMATA”, (azi S.C. “CLUJANA” S.A.) ș. a.

Ca o probă elocventă a pericolului pentru comunitățile umane reprezentat de focul izbucnit în așezări, totodată al formelor de modernizare apărute în viața socială, în anul 1871, se puneau bazele societății “Victoria” din Cluj, având ca obiect de activitate asigurarea împotriva incendiilor, societate care ființează până în anul 1923. Ulterior, asigurarea împotriva incendiilor devenea domeniu distinct al tuturor societăților de profil.

Un capitol important al istoriei pompierilor din județul Cluj a fost acela de după Marea Unire din 1918. Este perioada în care formele de organizare a activității sunt reglementate prin legi și alte acte normative emise de guvernul României și de autoritățile militare de la București. Avea să fie treptat realizată o uniformizare a desfășurării activității la scară națională. Organizarea activității de protecție împotriva incendiilor, în Ardeal și Banat, implicit și în localitățile județului Cluj, începea să se apropie de specificul restului țării, păstrându-se însă și forme de organizare tradițională. Pompierii profesioniști și cei voluntari își vor desfășura în continuare activitatea în subordinea conducerilor administrative locale, menținându-și caracterul civil.

O sporire a eficacității activității pompierilor avea ca directă condiționare continua îmbunătățire a dotării formațiilor cu materiale specifice. Preocuparea pentru asigurarea fondurilor necesare se afla în atenția autorităților administrative locale. Astfel, în 3 februarie 1922 (primarul Clujului – Moga Ioan), Consiliul orașului, prin Hotărârea nr. 1450 aproba în proiect «Regulamentul despre aruncarea, încasarea și administrarea taxei de pompieri», regulament publicat în revista “Administrația” din 11 iunie 1922 și care, la articolul 1, prevedea: “... pentru dezvoltarea instituțiunii de pompieri, în scopul apărării cât mai efective în contra incendiilor, fiecare individ locuitor pe teritoriul orașului Cluj este dator la răscumpărarea serviciului de pompier activ prin plățirea taxei de pompieri”.

Pe lângă taxa individuală, erau obligați la plata unei taxe suplimentare, proprietarii de case, în funcție de numărul de camere, comercianții, hotelierii, societățile de asigurare, băncile și întreprinderile industriale, în funcție de capitalul deținut etc.

Articolul 8 al hotărârii, specifica destinația expresă a fondurilor astfel obținute, și anume:

“...acoperirea competențelor personalului stabilit prin regulament, investiții și materiale pentru dezvoltarea instituțiunii de pompieri și crearea unui fond de rezervă necesar cercetării ulterioare asupra cauzei focului”.

Din amenzile încasate pentru neachitarea acestei taxe, jumătate din suma realizată era destinată ajutorării pompierilor.

Alături de fondurile special destinate din bugetul local, impunerea taxei de pompieri decisă de Consiliul municipal, aducea sume importante dacă avem în vedere doar cifrele statistice demografice. În 1910, Clujul avea cca 60.800 de locuitori, în 1920 – cca 83.000, în 1930 – 100.844, iar în 1938 – 114.000 locuitori.

Dezvoltarea urbanistică considerabilă a Clujului interbelic aducea la ordinea zilei noi cerințe care să satisfacă exigențele sporirii securității vieților omenești și a bunurilor acestora.

Dat fiind faptul că în Clujul anilor 1930, numărul caselor ajunsese la 6.035, cuprinzând peste 23.600 de locuințe, primăria orașului a luat decizia înființării unui

Serviciu comunal de coșerit, măsură luată, în același an, și de primăria orașului Dej. Pentru înlesnirea deplasărilor în vederea îndeplinirii sarcinilor de control, persoanelor desemnate din cadrul primăriei, cu competențe în domeniul P. S. I., le erau eliberate autorizații speciale de călătorie pe calea ferată.

În deceniile interbelice, existau la Cluj și un număr de unități specializate în producerea, repararea și vânzarea materialelor de stingere. Revista “Pompierul”, nr. 1-2, iunie-iulie 1935 amintește următoarele asemenea firme:

- « V. Moga » , str. General Gherescu nr.6 (astăzi str. C. Daicoviciu), – “aparate manuale (spumoase, tetra-clor, etc.) de stins focul, de toate fabricațiile și mărimile, precum și umplerea lor”;

- « Weinrich și ing. Zampfe » – str. Regia Maria nr. 16 (astăzi str. Eroilor) – “Motoare, pompe incendiu, furtune. Aparate extintoare, măști filtrante și izolante tip Draager”;

- « I. Berger » – str. Iașilor nr. 10 – “Atelier special pentru fabricarea și repararea manometrelor, vacuometrelor, pompelor de incendii și pompelor de vacuum”.

Existența în același timp a Comandamentului Pompierilor militari, necesitatea unor forțe compacte, solid constituite, instruite și dotate pentru intervențiile din ce în ce mai complexe la incendii, sunt elementele ce au condus, inevitabil, la convergența formațiunilor de pompieri civili profesioniști către organizarea cu specific militar.

De altfel, în această perioadă Comandamentul Pompierilor militari nu a neglijat formațiunile de pompieri profesioniști. La intervenția sa, ministrul de Interne, prin adresa nr. 4458 din 18 aprilie 1932, scutea aceste formațiuni de taxa de timbru, iar de reglementările din același an prin care Societatea de Telefoane a instituit la toate oficiile din țară un serviciu permanent pentru anunțarea incendiilor, beneficiau și formațiunile civile de pompieri.

În această perioadă, evenimentele nu au lipsit de pe raza județului, dintre cele mai importante fiind:

- În 1931, în comuna Mărtinești, Turda, se aprinde și arde fabrica de oțet a d-nei Zanvischi Berta, pagubele cifrându-se la ca 600.000 lei;

- La Cluj, pompierii profesioniști comandați de dl. Eugen Roșescu, intervin la incendiul produs la Institutul de Chimie, laboratorul de chimie militară. Intervenția respectivă a limitat pagubele la cca 300.000 lei;

- Între 8 și 11 iunie 1933, în județ s-au produs mari inundații, orașul Dej, aflându-se jumătate sub apă. La salvarea oamenilor și bunurilor de la această calamitate aducându-și aportul și formațiunea de pompieri din oraș;

- În 1934, incendiul produs la acoperișul Școlii speciale de surdomuți din Cluj, a cuprins întreaga clădire, pompierii reușind evacuarea tuturor persoanelor fără a fi înregistrată nici o victimă;

- În 1935, era semnalată prezența unei formațiuni de pompieri și în orașul Huedin, aceasta fiind solicitată să intervină, împreună cu pompierii din Cluj la incendiul provocat la întreprinderile forestiere din localitatea Călățele, dar la care nu au putut ajunge din cauza stării drumurilor. Incendiul a produs pagube de peste 5 milioane lei.

(Datele au fost extrase din “Cronica sinistrelor” publicată în “Buletinul Pompierilor” din anii respectivi).

În orașul Cluj, precum și în alte localități din Ardeal, care aveau organizate formațiuni de pompieri profesioniști perspectiva înființării pompierilor militari nu era agreată. Ca urmare, în luna iunie 1935, sub direcțiunea d-lui Eugen Roșescu, comandant al pompierilor municipiului și inspector de pompieri pentru județul Cluj, apare “Pompierul” – revista pentru apărarea intereselor pompierilor voluntari și profesioniști, pledându-se pentru crearea unei « Uniuni a pompierilor voluntari și profesioniști ». Comandantul Eugen Roșescu, în unul din articolele de deschidere al primului număr, arăta:

“Militarizarea pompierimii, susținută în mai multe cercuri cu argumente care se frâng la prima obiecțiune, ar fi un pas zadarnic, în vreme ce avem atâtea mijloace de a crea zăgazurile trebuitoare pentru ca nimic să nu ne neliniștească”. Ideile susținute de dl. Roșescu, precum și apariția revistei, au fost apreciate pozitiv de unele dintre oficialitățile marcante ale Clujului și mediatizate generos de o serie de ziare ale vremii (Anexa nr. 3). Revista a apărut în două numere (pagini selectate în anexă) și a pledat pentru înființarea unei Uniuni a pompierilor voluntari și profesioniști și «*să popularizeze știința apărării bunurilor noastre comune împotriva incendiilor, inundațiilor și atacurilor aeriene, pentru ca ea să fie accesibilă tuturor păturilor sociale.*» În privința înființării Uniunii amintite s-au organizat două întâlniri ale reprezentanților pompierilor din Ardeal, una la Orăștie, în 1933, și o alta la Cluj, în aprilie 1935, când s-au întâlnit 14 comandanți, reprezentând 360 de organizații de pompieri voluntari, care au discutat situația formațiunilor de pompieri voluntari și profesioniști și perspectivele branșei.

Foarte interesant este articolul semnat de dr. Titu Anca, cu titlul «Necesitatea înființării unui organ unitar al Pompierilor din România», în care erau schițate și câteva direcții considerate esențiale pentru mai buna evoluție a lucrurilor în domeniu. După ce subliniază rolul pompierilor, «*Serviciul de pompieri este de o importanță capitală în viața unui stat, fiindcă în în grija lui sunt date tot ce avem mai scump, viața și avutul nostru. De aceea este nevoie ca fiecare oraș și comună să aibă un serviciu de pompieri cât mai bine pregătit și mai ales prevăzut cu toate uneltele necesare.*» Care ar fi fost direcțiile de urmat ?

- Necesitatea educației generale a tuturor cetățenilor și a achitării taxei de pompieri, care să fie folosite numai pentru echiparea și dotarea acestora;

- Promulgarea unei legi unitare, pentru organizarea sistemului și instituirea unor organe cu rolul de a da “dispozițiuni preventive”;

- Considerând că «*Cea mai importantă chestiune în materie de incendiu sunt preventivele*», autorul propunea înființarea câte unei comisii cu acest rost – prevenirea cazurilor de incendiu – pe lângă fiecare primărie și prefectură, care să controleze de două ori pe an, primăvara și toamna, fiecare cartier și stradă, pentru constatarea pericolelor potențiale. Avizarea fiecărei autorizații de construcții, controlul riguros al întreprinderilor și atelierelor pe tot fluxul de producție, mai ales acolo unde se lucrează cu substanțe inflamabile și explozibile. Dotări corespunzătoare și cursuri de instruire pentru cetățenii din mediul rural. De toate acestea ar fi urmat să fi fost investit un «organ central de îndrumare și organizare a pompierilor și a reglementa chestiunea măsurilor preventive» în subordinea Ministerului de Interne.

Cap.III. ÎNFIINȚAREA ȘI EVOLUȚIA GRUPULUI DE POMPIERI AL JUDEȚULUI CLUJ ȘI A SUBUNITĂȚILOR SUBORDONATE PANA ÎN AUGUST 1944.

Prin Înaltul Decret Regal nr. 815 din 3 aprilie 1936 era promulgată “Legea pentru organizarea pompierilor”, publicată în Monitorul oficial nr. 80/04.04.1936, care prevedea :

“... prevenirea și combaterea sinistrelor, precum și executarea măsurilor impuse pompierilor prin Regulamentul Apărării Publice, au fost încredințate, pe tot cuprinsul țării, Corpului de Pompieri militari”.

Conform acestei legi se înființa în 1936 Grupul de pompieri Cluj, sub denumirea “**Grupul de pompieri nr. 6, Cluj**”, cu sediul pe str. Pitești nr. 2 (sediul actual al Comandamentului Județean de Jandarmi Cluj). Grupului îi era stabilită o competență asupra întregului teritoriu al Ardealului, astfel că urma să coordoneze activitatea unui număr 22 de subunități, înființate în cele mai importante localități ale provinciei.

Din actuala competență a Grupului, primele subunități au fost constituite astfel :

- Compania de pompieri Cluj – 5 iulie 1936;
- Compania de pompieri Turda – 1 aprilie 1937;
- Compania de pompieri Dej – 1 noiembrie 1937 (prin militarizarea formației profesioniste existente);
- Compania de pompieri Huedin – 30 decembrie 1949;

La data constituirii primelor subunități (1936-1937), dotarea acestora se înscria la nivelul tehnicii de luptă de atunci, și anume:

- 1 – 3 pompe manuale,
- 1 – 2 pompe remorcabil,
- 2 – 3 autopompe cisternă Kluckner sau Magirus,
- Diverse scări și alte accesorii specifice.

Legea pentru organizarea pompierilor nu neglija însă nici activitatea pompierilor civili ci, dimpotrivă, avea prevederi precise față de această forță existentă și necesară în multe dintre localități ce nu puteau fi servite de pompierii militari. Astfel, în lege, se prevedea:

“... îndeplinirea misiunilor se asigură în orașe prin unitățile militare de pompieri, iar în comunele rurale prin formațiuni de pompieri”. Componența acestora era stabilită la minimum 37 de persoane, în felul următor :

- 1 comandant de formațiune,
- 1 sublocotenent,
- 1 remizioner,

- 1 comandant de grupă,
- 3 șefi de echipă, pentru câte 10 servanți,
 - echipa pompei de incendiu,
 - echipa de salvare și izolare,
 - echipa de alimentare cu apă,

Numirea comandantului de formațiune se făcea de către comandanții de grupuri (comandantul Companiei de pompieri militari, din orașul reședință de județ, căruia i se subordonau toate celelalte formațiuni) și acesta trebuia să fie *“Învățătorul, notarul sau alt om de vază al comunei, preferabil ofițer de rezervă, reangajat sau gradat în armată”*.

Dotarea formațiunilor în raport cu posibilitățile financiare ale localităților și efective, era stabilită astfel:

- pompe de incendiu complete, cu sorburi și câte 40 m furtun,
- sacale din lemn sau fier a câte 700 litri,
- brâie tip pompier,
- corzi și cordițe,
- lămpi de siguranță,
- facle.

După reorganizarea administrativ-teritorială, conform Legii administrative din 1938 (“Ardealul administrativ” nr. 7-8/1938), Grupurile de pompieri militari se repartizează pe cele 10 ținuturi existente. Ca urmare, Grupul Cluj devine “Grupul 9 de Pompieri – Someș” [«Someș» era numele mării unități administrative create, în 1938, și cuprindea 7 foste județe din Nord-Vestul României], al cărui prim comandant a fost, începând din decembrie 1938, maiorul Gheorghe Bucur.

În virtutea aceleiași legi, prin Regulamentul de aplicare publicat în Monitorul Oficial nr.268, din 18 noiembrie 1939, la secțiunea 2, art. 15, se prevedea ca primarul (șeful administrației locale și președintele Consiliului comunal) era obligat *“.. să ia măsuri pentru ferirea comunei de incendii și inundații ...”*, deci implicit era învestit cu atribuții directe în organizarea și pregătirea formațiunilor de pompieri.

Odată constituite, subunitățile de pompieri militari din județul Cluj s-au confruntat din plin cu evenimente specifice, dovedindu-și utilitatea și competența. În anul 1938 Compania Cluj a acționat la 51 de incendii, Compania Turda la 7, iar Compania Dej la 22. Mai mult decât atât, în 24 noiembrie 1938, cădea la datorie subofițerul instructor Dumitrescu Mihalache, din Compania Dej, în timp ce încerca să salveze un ostaș pompier aflat în pericol.

Se fac eforturi pentru asigurarea unor condiții cât mai bune de cazare și instruire a efectivelor, pentru asigurarea unor dotări la nivelul timpului. În anul 1939, Compania Dej era dotată cu o autopompă cisternă marca Ford, cu dispozitiv

de stropire și s-au alocat fonduri pentru reamenajarea și extinderea cazărmii (corpul vechi fiind construit în anul 1915).

La sfârșitul anului 1939, în darea de seamă asupra activității pompierilor (nr. 1/1940), se făceau următoarele aprecieri, perfect aplicabile și Grupului 9 de Pompieri “Someș” :

Trupele de pompieri au îndeplinit misiuni referitoare la:

- Prevenirea incendiilor și stingerea lor;
- Înființarea și instruirea formațiunilor de pompieri rurali;
- Diverse școli de specializare;
- Și-au adus aportul în domeniul Apărării Pasive;
- Fără excepție, unitățile de pompieri asigură militarilor două feluri de mâncare la fiecare masă;
- Au fost ținute conferințe de apărare pasivă în fiecare din orașele reședință de județ de către comandanții grupurilor de pompieri;
- S-a continuat înființarea formațiunilor de pompieri rurali, inspectarea și instruirea acestora, organizarea de licitații publice pentru dotarea cu pompe de incendiu și materiale de specialitate necesare;
- Începând din acest an, pompierii militari sunt încadrați în potențialul de război al țării;
- Alături de toți ofițerii, subofițerii și funcționarii civili din Comandamentul Corpului pompierilor, cadrele Grupului de pompieri Cluj au subscris solda pe o lună la bonurile pentru înzestrarea armatei.

Un document păstrat la Direcția Județeană Cluj a Arhivelor Naționale conține informații privitoare la înființarea formațiunilor de pompieri rurali, înființate în 1938. Astfel, în 3 mai 1938 erau numiți, prin semnătura comandantului Grupului, maiorul Gheorghe Bucur, componenții formațiunilor de pompieri rurali din câteva sate ale județului Turda:

Satul Plaiuri, plasa Iara:

- [1] comandant de formațiune: Ioan Iacob,
- [2] subcomandant pt. instrucție: Gherasim Dumitru,
- [3] subcomandant pt. administrație: Flore Dumitru,
- [4] remizioner șef: Ion Moldovan,
- [5] șefi de grupe: Teodor Nap, I. Gavrilă, Teodor Micloș I. Ioan.

Satul Șchiopi (azi Livada), plasa Iara:

- [1] Alexandru Hanc,
- [2] Martin Mic,
- [3] Theodor Hosu,
- [4] Gheorghe Bălaj,
- [5] Traian Mic, I. Gligor, Ioan Bologna I. Gheorghe, Ioan Hanc, Florea Nan.

Satul Crăiești, plasa Mihai Viteazu:

- [1] Ioachim Cantor,
- [2] Gavrilă Feneșan,
- [3] Ioan Balica,
- [4] Eugen Crișan,
- [5] Vasile Crișan.

Satul Deleni, plasa Mihai Viteazu:

- [1] Liviu Moldovan, directorul școlii,
- [2] C. Mărincean,
- [3] Ioan Silvășan.
- [4] Augustin Ilie,
- [5] Aurel Iuga, Eug. Săliștean, Ștefan Cadar, Const. Budulău, Nicolae Tat.

Satul Petreștii de Jos, plasa Mihai Viteazu:

- [1] Beniamin Urcan, directorul școlii,
- [2] Ioan Mândruț,
- [3] Simion Pârv,
- [4] U. Tușinean,
- [5] Ioan Niculici, Ion Oprea I. Vasile, David Pârv, Gheorghe Anca a Mărinchii, Vasile Timbus.

Satul Petreștii de Mijloc, plasa Mihai Viteazu:

- [1] Ionaș Negrea,
- [2] Vasile Niculici,
- [3] Ioan Sandu,
- [4] Ștefan Todea,
- [5] Indrei Todea, Ion Salomea, Iosif Todea.

Satul Petreștii de Sus, plasa Mihai Viteazu:

- [1] Vasile Dărăban,
- [2] Silvestru Oprea,
- [3] Spiridon Borza,
- [4] Silvestru Petac,
- [5] Remus Petac, Ioan Oprea, Simion Boloș. (Valentin Vișinescu, Vasile Lechințan, «Petreștii de Jos», Cluj-Napoca, 2002, p. 72-73).

În anul 1940, după cedarea unei părți din Ardeal, după Dictatul de la Viena, din 30 august, companiile de pompieri Cluj și Dej s-au retras odată cu autoritățile politico-administrative și militare din teritoriul trecut sub ocupație horthystă. Prevenirea și stingerea incendiilor în localități rămase sub ocupație asigurându-se prin formele de organizare, moduri și mijloace stabilite de autoritățile maghiare.

Grupul de pompieri este mutat la Sibiu, coordonând în continuare celelalte subunități din teritoriul necedat al Ardealului.

Pe perioada războiului, pompierilor militari le-au revenit, prin ordine și dispoziții generale sau speciale, și unele sarcini specifice, precum:

- veghea locală,
- cercetarea gazelor, ridicarea victimelor, dezinfectarea terenului,
- prevenirea și stingerea incendiilor,
- ridicarea dărâmăturilor și a bombelor neexplodate,

Compania de pompieri Turda și-a continuat activitatea specifică, acționând la 11 incendii în 1941, la 17 în 1942 și la 10 în 1944. Se pot menționa dintre cele mai însemnate: incendiul de la Stațiunea experimentală agricolă Turda, cu pagube de peste 9 milioane de lei, cel de pădure, care a distrus peste 2.500 metri cubi de material lemnos, stingerea lui necesitând 3 zile de luptă neîntreruptă cu flăcările, dar și intervențiile la marile inundații care au afectat orașul și zona învecinată în această perioadă.

Pompierii civili din cadrul uzinei “Industria Sârmei” Câmpia Turzii, la sfârșitul perioadei de ocupație vremelnică de către trupele germano-maghiare (septembrie-octombrie 1944), au avut de înfruntat incendiul provocat de acestea la secția cabluri electrice. (Registrul istoric al F. C. P.).

Pompierii voluntari din formația orașului Gherla, sub comanda directă a inimosului profesor Rus Oliver (șeful formației până în 1968), au acționat în toamna anului 1944 pentru stingerea incendiilor provocate de bombardamente, pentru anihilarea urmărilor exploziei muniției aflate în gara orașului, precum și pentru restabilirea ordinii publice până la stabilizarea administrației românești în oraș. Alături de alte forțe, pompierii gherleni au vegheat la respectarea ordinii în perioada cât trupele române erau angajate în luptele pentru eliberarea Văii Someșului Mic.

După martie 1945, când a fost restabilită autoritatea statului român asupra Ardealului de Nord, Grupul de Pompieri a revenit la Cluj, reluându-și responsabilitățile și raza de competență avută anterior lunii septembrie 1940.

Cap.IV. GRUPUL DE POMPIERI CLUJ IN PERIOADA AUGUST 1944 – DECEMBRIE 1990.

Abordarea retrospectivă a evoluției istorice a Grupului de pompieri Cluj nu se poate face separat de problemele generale ale organizării, după 1944, a Corpului pompierilor militari, acesta fiind indisolubil legat, prin tradițiile sale de luptă, pregătirea efectivelor sale și caracterul misiunilor ce i-au fost încredințate de organismul militar al țării. Tot astfel, se impune a fi luați în considerație factorii generali istorici care și-au pus decisiv amprenta asupra evoluției societății românești în ansamblul ei, și anume aceia legați de prezența trupelor sovietice pe teritoriul național și de impunerea cu mijloace de forță a comunizării țării. României i-a fost impus un regim politic – comunismul – , regim străin de tradițiile sale și care a afectat profund structurile generale social-economice și politice, mergând până la aspectele de detaliu ale vieții societății. Instaurarea unui regim represiv dur și transformările prin care au trecut fiecare dintre instituțiile românești tradiționale și-au pus pecetea și pe evoluția armei pompierilor. Noile realități politice din țară nu aveau cum să aducă modificări structurale în activitatea specifică, dar au influențat major efectivele umane care compuneau organizarea Corpului pompierilor. Este suficient să amintim aici doar faptul că în pregătirea generală au fost introduse domenii care politizau și ideologizau educația cadrelor în sensul impus de ocupantul sovietic. Pe de altă parte, teroarea instaurată în țară, la toate nivelurile și în toate mediile nu aveau cum să nu afecteze și pe componenții structurilor de organizare a pompierilor militari și civili.

Ca urmare, Corpul pompierilor militari a trăit toate transformările cunoscute de ansamblul instituțiilor militare ale statului român, trecând printr-un șir de prefeceri marcate de extinderea cadrului organizatoric general, perfecționarea structurilor unităților și subunităților, ieșirea din compunerea armatei și constituirea sa în Inspectoratul general al pompierilor, subordonat Ministerului Afacerilor Interne.

După actul politic de la 23 august 1944, Corpul pompierilor militari a continuat să-și îndeplinească misiunea sa de bază în cadrul organizatoric existent, cooperând strâns, până la terminarea războiului, cu formațiunile subordonate Comandamentului Apărării Pasive și cu unitățile militare, îndeosebi cele destinate asigurării securității teritoriului. La aceea vreme, organizarea pompierilor militari era : Comandamentul corpului pompierilor militari, batalioane de pompieri și de apărare pasivă, grupuri de pompieri, companii și secții.

Primele modificări substanțiale au fost inițiate și concretizate apoi în Instrucțiunile Marelui Stat Major al Armatei nr. 51666 din 5 mai 1945, privitoare la reorganizarea armatei române, unde se prevedea ca:

“Pompierii militari vor trece cu organizarea actuală la Ministerul Afacerilor Interne, figurând numai în organizarea și situația armatei. M. A. I. va prelua asupra sa dotarea, întrebuințarea și instrucția acestui personal”.

Cadrul organizatoric al pompierilor militari a suferit în timp modificări, unele variante fiind menite să preîntâmpine eventuale reacții nefavorabile statului român în stabilirea clauzelor militare ale Convenției de Armistițiu, ai precis condițiilor impuse de ocupantul sovietic. Astfel, în august 1945, într-un document se prevedea:

“Pompierii militari nu fac parte din cadrul armatei, urmând a fi organizați ca instituție civilă de către Ministerul Afacerilor Interne.”

O altă formulare ambiguă, în același sens, apare în Decretul – lege nr. 1909 din 1946 și anume :

“Pompierii militari nu fac parte din cadrul armatei, însă ei se vor încadra cu personal de către Ministerul de Război și Marele Stat Major.”

Sa lăsa astfel posibilitatea încadrării lor cu personal militar, fără a fi în evidența armatei. În realitate, prin formele adoptate, în loc să dispară, efectivele pompierilor militari au crescut, asigurându-se instruirea militară în cadrul trupelor de pompieri a unui mare număr de tineri care nu puteau fi încorporați în armata regulată din cauza limitării efectivelor ei prin tratatul de pace. (“Pagini din istoria pompierilor”, 1957. Referat “Aspecte privind organizarea pompierilor militari în perioada 1944-47” de col. Mihai Inuan și col.(r) Ioan Pop)

Începând cu anul 1944, la comanda Grupului de pompieri Cluj, se afla lt. col. Aurel Podeleanu, una din personalitățile cele mai marcante și în același timp, pe nedrept uitate, ale acestei unități.

Absolvent al Școlii de ofițeri de artilerie, trecut la vânătorii de munte, se stabilește la nobila armă a pompierilor, pe care o servește cu credință și devotament începând cu anul 1938 (comandantul Companiei de pompieri, Arad) și până la sfârșitul vieții.

În perioada imediat următoare eliberării Ardealului, a contribuit direct și hotărât, în calitate de șef serviciu mobilizare în Comandamentul pompierilor, la reînființarea unităților și subunităților desființate în 1940, conducând apoi cu competență Inspectoratul nr. 3 pompieri și Grupul de pompieri Cluj, în calitate de comandant.

Îndepărtat din cadrele active ale pompierilor în 1949, rămâne un pasionat al acestei meserii, devenind un corespondent activ și competent la publicațiile de specialitate ale Comandamentului pompierilor. Prin cercetare și studiu continuu, devine un erudit al tradițiilor acestei arme, întocmind și un istoric al pompierilor, lucrare la care a trudit până în ultimele clipe.

S-a stins din viață, pensionar și bolnav, în anul 1984 la Cluj-Napoca.

În cursul anului 1947, organizarea trupelor de pompieri militari a căpătat stabilitate în următoarea formă:

- Inspectoratul general al pompierilor, inspector general fiind în 1948, col. Atanasiu Mihai;
- Patru Inspectorate regionale ale pompierilor, cu reședințele la Timișoara, București, Cluj și Iași, inspector de pompieri pentru județul Cluj și comandant al grupului de pompieri fiind numit lt. col. Aurel Podeleanu;
- 11 grupuri de pompieri, Grupul de pompieri Cluj făcând parte din Inspectoratul regional nr. 3 și indentificându-se cu sediul acestuia;
- 29 de companii și 80 de secții de pompieri, amplasate în principalele centre urbane ale țării, Inspectoratul regional nr. 3 Cluj având în subordine companiile și secțiile din Ardeal.

(“Organizarea pompierilor” din referatul “Aspecte privind organizarea pompierilor militari în perioada 1944-1947”).

Tot în anul 1947 se trece la reorganizarea formațiilor civile de pompieri, deoarece, așa după cum arata încă din 1943 comandantul de atunci al Grupului de pompieri “Someș”, lt. col. Gheorghe Bucur,

“Datorită concentrărilor masive prilejuite de izbucnirea războiului, formațiunile s-au dezorganizat, serviciul de pompieri la sate, organizat pe timp de pace, a devenit aproape inexistent.” (“Pompierii rurali”, în Buletinul Pompierilor, nr.4-6, 1993).

Prin Decizia Ministerială nr. 6410/1947, în baza prevederilor Legii pompierilor din 1936, se prevedea ca, în vederea reorganizării formațiilor pompierilor rurali, de pompieri voluntari, profesioniști și a tuturor formațiilor și pichetelor de pompieri ale întreprinderilor publice și particulare, la nivelul fiecărui județ se va înființa o comisie în următoarea componență:

- președinte – prefectul județului;
- membri – comandantul Grupului de pompieri,
 - comandantul Legiunii de jandarmi,
 - șeful serviciului tehnic,
 - revizorul școlar,
 - recenzorul statistic,
- secretar – comandantul Companiei de pompieri din localitate.

În toată activitatea ulterioară, Grupul de pompieri Cluj a avut ca preocupare majoră constituirea, dotarea și instruirea formațiilor civile de pompieri din localitățile și principalele obiective economice ale județului, ca o puternică și benefică forță în activitatea de prevenire și stingere a incendiilor.

Încă din anul 1947, după cum reiese din documentele aflate în arhivă, se observă o grijă pentru îmbunătățirea relațiilor interumane în unitate și subunitate, o mai mare flexibilitate și atenție acordate problemelor personale și condițiilor de trai

ale cadrelor și militarilor în termen. Unitatea asigura familiilor cadrelor câte 5000 kg lemne pentru iarnă, înlesnea cazarea acestora și s-a trecut la autogospodărirea subunităților prin amenajarea unor grădini de zarzavat, menite să îmbunătățească hrana efectivelor. Mai mult decât atât, oficial, prin organizarea intervenției, se asigura pentru o pătrime din efectivul fiecărei subunități, în fiecare duminică, frecventarea bisericii. (Arhiva Grupului – Dosare – 1947).

În anul 1948 se menținea aceeași formă de organizare a unității, având următorii comandanți:

- cdt. grup – lt. col. Aurel Podeleanu,
- ctd. comp. Cluj – cpt. Gheorghe Ionescu,
- ctd. secție Turda – plt. Bardoș Petru,
- cdt. secție Dej – plt. maj. Popa Vasile.

În următorul an, în Grupul de pompieri Cluj se produc modificări privind pe titularii funcției de comandă. Astfel, la data de 23 ianuarie 1949, în baza ordinului Inspectoratului general al pompierilor, nr. 10657 din 12 ianuarie 1949, col. Aurel Podeleanu preda comanda maiorului Popescu G. Pavel. În luna aprilie a aceluiași an, la comanda unității este numit lt. col. Alexandru Răulisan, având în subordine pe următorii comandanți:

- la Compania de pompieri Cluj – cpt. Gabriel Agemolu,
- la secția Turda – lt. maj. Mihai Ciobanu,
- la secția Dej – lt. Iancu Cojocar.

Din luna decembrie 1950, la comanda Grupului 3 pompieri este numit lt. col. Ilea Ioan, care, prin ordinul nr. 35484 din 01.06.1951 semnat de comandantul pompierilor gl. mr. Tatu Pamfil, este delegat și ca Inspector al Comandamentului Pompierilor, cu obligația de a inspecta *“grupurile de pompieri, unitățile de foc, precum și toate formațiunile de pompieri voluntari și angajați de pe raza Grupului Administrativ Cluj”*.

Odată cu înființarea în 1951 a regiunilor administrative, Grupul nr. 3 își reduce competența la nivelul regiunii Cluj, având în subordine companiile și secțiile Cluj, Turda, Dej, Huedin, Bistrița, Zalău, Aiud și Năsăud care, în 1956 se desființează.

Data de 30 decembrie 1949 marchează, prin Decretul Marii Adunări Naționale nr. 455, constituirea oficială a Secției de pompieri Huedin, înlocuind formațiunea de pompieri existentă în această localitate. Fizic, secția ființa încă din luna noiembrie, după cum reiese din documentele aflate în arhivă, când începuse să primească efective, armament și materiale de la alte unități din județ. La înființare, secția era comandată de plt. maj. Gheorghe Mircioiu, urmat la comandă, la puțin timp (1950) de lt. Aurel Dandu.

În anul 1952, Grupul de Pompieri Cluj devine “Serviciul regional de pază contra incendiilor”, în cadrul Direcției Regionale M. A. I. Cluj, cu sediul în localul

acesteia, pe str. Horea. În luna septembrie, în locul lt. col. Ilea Ion este numit mr. Șerb Ioan, care, în același an, la 13 noiembrie, în baza ordinului nr. 26171/din 6 noiembrie, preda unitatea, sub aceeași denumire, lt. major Pop Alexandru.

Denumirea de “Serviciu Regional P. C. I.” se păstrează până în septembrie 1953, când se transformă în “Grup Regional P. C. I”.

Începând cu data de 1 noiembrie 1953, cpt. Ciobanu Mihai este numit comandant al Grupului, funcție ce o va deține până în 1957, când este mutat la comanda Grupului P. C. I. Suceava.

La data de 1 octombrie prin ordinul M. A. I. nr. 3244/1957, lt. col. Olteanu Ilariu este mutat de la Grupul de pompieri Galați și numit comandantul Grupului regional P. C. I. Cluj, funcție ce o deține până în 1958, când, prin ordinul M. A. I. nr. 1738/1958, începând cu 30 aprilie, preda comanda cpt. Epure Eugen și trece pe funcția de șef de stat major al Grupului.

Inspecția pentru prevenirea incendiilor se adaptează reorganizării teritoriale, devenind Inspecția regională, cu rol de organizare, coordonare, sprijin și control în cele 14 inspecții raionale și 2 orășenești (Cluj și Turda), care executau practic controlul și îndrumarea activității de prevenire și stingere a incendiilor în obiective și localități. Șeful Inspecției regionale este numit lt. maj. Țugui Teodor.

Începând cu data de 01.03.1960, Direcția de Pază Contra Incendiilor, se transforma în Comandamentul Trupelor de Pompieri, conform unui nou stat de organizare. Tot în acest an, ca o noutate, în conformitate cu prevederile Regulamentului Disciplinei Militare al Forțelor Armate, în cadrul Grupului de pompieri Cluj au loc alegerile pentru Consiliul de onoare al ofițerilor.

În anul 1963, începând cu data de 1 ianuarie, prin ordinul M. A. I. nr. 2928, col. Olteanu Ilariu reia comanda Grupului de pompieri Cluj, iar prin decizia Sfatului Popular al regiunii Cluj, nr. 753 din 10 august, se transfera de la Întreprinderea Locală Locativă în posesia unității, clădirea din strada Armata Roșie nr. 7 (21 Decembrie nr. 43) actualul sediu, fost sediu A. L. A și locuință particulară. Până la data respectivă, în ultimii ani, sediul Grupului a fost succesiv pe str. Republicii, Croitorilor, Karl Marx (actualul Centru Medical Județean al M. I.) și Constanța nr. 2.

În domeniul prevenirii incendiilor, în virtutea reglementărilor în vigoare la vremea respectivă (H. C. M. nr. 169 și a Instrucțiunilor M. A. I. nr. 362/1963, în toate obiectivele se trece, sub îndrumarea directă a ofițerilor de pompieri ai Grupului, la examenul de calificare pentru pompierii special angajați pentru prevenirea și stingerea incendiilor (după o perioadă minimă de 10 luni de pregătire la locul de muncă), dându-se astfel o nouă dimensiune acestei activități și implicit, o eficiență sporită a activității formațiilor civile.

În baza reorganizării teritorial-administrative din anul 1968, “Grupul regional P. S. I. Cluj” se transforma în “Grup de pompieri al județului Cluj”,

restrângându-și zona de competență la actuala formă de organizare, prin predarea Companiei Aiud la județul Alba, a celei de la Zalău la județul Sălaj și din Bistrița la județul Bistrița-Năsăud.

Începând cu data de 15 februarie 1976, col. Olteanu Ilarie este trecut în rezervă cu drept de pensie, la comanda unității fiind numit, cu începere de la 1 martie 1976, lt. col. Pârlog Nicolae, având în subordine următorii comandanți:

- Compania de pompieri Cluj – mr. Eredely Ioan,
- Compania de pompieri Turda – mr. Mușeu Dumitru,
- Compania de pompieri Dej – cpt. Urian Constantin,
- Compania de pompieri Huedin – lt. maj. Buzaș Nicolae.

În anul 1981, la comanda Companiilor din județul Cluj se aflau:

- Compania de pompieri Cluj-Napoca – cpt. Ghilea Ioan,
- Compania de pompieri Turda – mr. Skorcka Marton,
- Compania de pompieri Dej – lt. maj. Chiuzan Grigore,
- Compania de pompieri Huedin – lt. Moldovan Romulus.

În anul 1987, comandantul Grupului de pompieri Cluj, col. Pârlog Nicolaie este trecut în rezervă, la comanda unității fiind numit, în septembrie a aceluiași an, maior Branga Gheorghe, având în subordine următorii comandanți de subunități:

- Compania Cluj-Napoca – cpt. Buzaș Nicolae,
- Compania Turda – cpt. Porime Romulus,
- Compania Dej – lt. maj. Moraru Matei,
- Compania Huedin – cpt. Moldovan Romulus

Reținem în continuare câteva dintre cele mai reprezentative crâmpEE ale activității specifice a pompierilor din județul Cluj.

La data de 20 aprilie 1948, Compania de pompieri Cluj intervine la un mare incendiu în comuna Dârja, la 50 km distanță, atunci fiind afectate 6 gospodării, pagubele cifrându-se la peste 2 milioane lei.

Dotarea cu mașini, utilaje, accesorii și materiale a subunităților grupului era deosebit de variată, reflectând situația pe țară, unde existau cel puțin 18 tipuri de mașini de luptă. În 1947 existau în exploatare motopompe FLADER pe două roți, cu trei sorburi și sită, cărucior port-furtun, scări culisabile din trei bucăți, scări de 6 m, motopompă cisternă Citroën, model 1934 cu 2.400 l. capacitate (Secția Turda, autopompa KLUKNER - Secția Dej din 1948), motopompe plutitoare, camioane de transport “Praga” și altele. (Arhiva unității).

În anul 1947, pe teritoriul viitoarei regiuni administrative Cluj aveau constituite formațiuni de pompieri doar 74 de localități. În urma măsurilor luate în baza Deciziei Ministeriale din acest an, numărul lor crește mereu, o situație statistică din 9 septembrie 1952 arătând că existau 319 utilaje în funcțiune (pompe portabile și pompe stingătoare) la 567 de comune și sate. Conform datelor din

Arhiva Statului Popular al regiunii Cluj – secția administrativă, numărul acestora se ridică în anul 1958, la 510.

Un exemplu de evoluție calitativă, în timp, a dotării o constituie tehnica de luptă din dotarea F. C. P. a orașului Gherla, situația ei nefiind singulară la nivelul județului:

- la înființare, în 1778 – pompe manuale și accesorii,
- în 1935 – se suplimentează cu o hipocisternă,
- din 1944 până în 1961 – motopompă,
- din 1961 până în 1967 – motopompă cisternă “Praga”,
- din 1967 până în 1972 – S. R. 101,
- din 1972 până în 1986 – S.R. 114
- din 1986 până în prezent – A. P. C. T. Roman 8135.

În anul 1952, subunitățile Grupului intervin la 135 de incendii izbucnite în zona de responsabilitate.

În anul 1956, Grupul de pompieri se confruntă cu două mari incendii:

- La data de 18 aprilie în Huedin, din cauza a doi copii care au fumat în loc nepermis, izbucnește un incendiu care, datorită secetei și vântului aprinde 57 de gospodării, amenințând cu distrugerea întreaga comună. Garda de intervenție din secția Huedin, sub comanda plt. Dănila Toader, comandant de pluton, nu poate face față sinistrului, fiind necesare forțe din companiile Cluj și Oradea.

- În luna august, Secția de pompieri Huedin este solicitată la un incendiu cu pericol similar în comuna Almaș, eveniment pentru înlăturarea căruia cooperează cu F. C. P a comunei Aghireș, Întreprinerea de Industrie Locală “Vlădeasa” și I. C. I. Șorecani.

În această perioadă se continuă eforturile pentru îmbunătățirea condițiilor de cazare și instruire. Ca urmare, prin ordinul Ministerului Industriei Ușoare nr. 613 din 29 septembrie 1956, secția de pompieri Turda, care avea sediul în curtea penitenciarului, preia de la Fabrica de Sticlă terenul (str. Victoriei nr. 1), pe care, în perioada 1958-59 se construiește actualul local, garajul și foișorul de uscat furtune. Tot în 1956 începe construirea garajului secției de pompieri Huedin, lucrare definitivată în 1957.

În anul 1958 se produc mari inundații în partea de nord a orașului Dej, efectivele secției de pompieri Dej fiind solicitate din plin pentru salvarea oamenilor, a bunurilor și înlăturarea urmărilor calamității.

Secția de pompieri Turda intervine cu succes la incendiul izbucnit la garajul Sfatului popular raional, efectivelor fiind citate prin ordin de front pe unitate.

În luna septembrie 1958 se desfășura “Săptămâna P. C. I” în cadrul căreia la Cluj, în localul actual al Academiei de Studii Economice (fost Palatul Culturii) din str. Ștefan cel Mare, s-a organizat o vastă expoziție prilejuită de împlinirea a 110 ani de la eroicele lupte ale pompierilor din Dealul Spirii. Expoziția s-a bucurat de

un larg succes la public, fiind vizitată în perioada 13 septembrie – 6 octombrie de 7.728 persoane (după registrele de semnături ale expoziției).

Până în anul 1963, efectivele Grupului regional P. C. I. Cluj și-au desfășurat activitatea conform atribuțiilor specifice compartimentelor, obținând an de an rezultate din ce în ce mai bune.

În anul 1959, secția de pompieri Dej intra în posesia localului actual (corp vechi), care era utilizat de subunitate din anul 1955.

Intervențiile subunităților Grupului nu lipsesc nici în această perioadă, putând fi menționate doar câteva dintre cele mai mari, precum incendiul de la Atelierele “16 Februarie” (1959), Șantierul V instalații (1962), cel mai puternic fiind cel produs la Biserica armeano-catolică din orașul Gherla, la data de 20 aprilie 1960 în jurul orei 9:00. Datorită unor copii care, în căutarea porumbeilor au folosit chibrite în turnul bisericii, resturile aprinse căzute pe materiale combustibile uscate din podul turlei principale au provocat incendierea grinzilor. La orele 11 cele trei turla și acoperișul bisericii erau în flăcări, clopotul de 700 kg și instalațiile existente în turnul principal prăbușindu-se.

Formația de pompieri a orașului, condusă de șeful acesteia, prof. Rus Oliver, a intervenit operativ, dar din cauza lipsei apei și a proporțiilor incendiului, fără eficiență. Au intervenit și efectivele din secția de pompieri Dej și cele din Compania Cluj, incendiul fiind în cele din urmă lichidat.

Pentru refacerea bisericii, cea mai frumoasă și reprezentativă construcție din oraș, statul a alocat suma de 1,5 milioane lei, numai în acoperiș fiind folosite peste 10 vagoane de material lemnos și un vagon de tablă, precum și mai multe alte materiale.

În anul 1968, în dotarea subunităților erau:

- 2 Autopompe cisternă “Skoda”,
- 6 Autopompe cisternă S.R. 104,
- 2 Autopompe cisternă S.R. 132,
- 2 Autotunuri de stins incendii,
- 4 Autopompe cisternă “Praga”,
- 2 Autoscări marca “Zill”,
- 1 Autospecială de lucru cu spumă,
- 4 Autopompe de intervenție (A.P.I) – L.I.S.,
- 4 Autoturisme T.U.,
- 4 Autoturisme.

Pentru rezultatele bune și foarte bune obținute în pregătirea efectivelor și la intervenții, companiile de pompieri Cluj și Turda sunt citate pe țară prin ordinul comandantului pompierilor Nr. 201, din 8 aprilie 1968.

Un adevărat examen al competenței, curajului și spiritului de sacrificiu al pompierilor militari și civili, l-au constituit misiunile îndeplinite pentru salvarea

persoanelor, a bunurilor materiale și pentru înlăturarea urmărilor inundațiilor catastrofale din anul 1970. Au fost solicitate toate subunitățile și o bună parte a formațiilor civile din localități și obiective, pompierii clujeni remarcându-se prin adevărate acte de eroism. Astfel, lt. maj. Urian Ioan, din Compania Dej, salvează cu o plută improvizată 30 de persoane, sold. Bădău Ioan și Moga Dionisie (ulterior, șef al F. C. P. de la S. C. «Libertatea» Cluj) din aceeași companie, după 8 ore de luptă neîntreruptă cu apele revărsate, reușesc să salveze 125 de persoane din orașul Gherla. La C. I. L. Gherla (azi S.C. “Sortilemn”), sold. Kontoș Dezideriu și Tomoș Iuliu lucrează 24 de ore fără întrerupere pentru evacuarea apei, descongestionarea instalațiilor și asigurarea repunerii combinatului în funcțiune fiind eliminate pericolele. În total, prin acțiunea pompierilor, pe raza județului au fost salvate 650 de persoane, importante bunuri materiale și s-au totalizat sute de ore de lucru pentru evacuarea apei din locuințele cetățenilor și obiectivelor industriale sau social-economice de pe raza județului.

Același eroism și devotament l-au dovedit pompierii și pe timpul inundațiilor care au afectat județul în anul 1975, pe lângă intervențiile care au avut loc în intervalul 1970-1975 multe alte unități, precum Cooperativa “Munca Invalizilor” Cluj și magazia de mobilă O. C. L. Câmpia Turzii (1970), “Electromontaj” Cluj, Fabrica de nutrețuri combinate Iclod (1971), I. A. S. Nima și C. A. P. Berindu (1973), incendiul de pădure din Valea Ierii (1974), “Industria Sârmei” Câmpia Turzii și stația de transformare de la “Avicola” Cluj (1975).

În anul 1972 la Compania de pompieri Dej începe să se definitiveze construcția corpului nou (garaj și dormitoare), asigurându-se condiții optime de cazare a efectivelor, de pregătire și de intervenție operativă.

Un element deosebit de important în activitatea de pregătire a efectivelor l-a constituit începerea, în anul 1976, a amenajării poligoanelor pentru instrucția de specialitate la companiile Cluj, Turda și Huedin, instruirea putându-se face, din 1977-78, când acestea au fost definitivate, în condiții tot mai apropiate de realitatea acțiunii la incendii și calamități, pentru stingerea și salvarea persoanelor.

Poligoanele, amenajate pe terenuri mari puse la dispoziție de organele locale, s-au realizat prin contribuția întregului colectiv de ofițeri, maiștri militari, subofițeri și militari în termen din unitate. Prin aceste noi dotări ei dispuneau de turnuri de instrucție metalice, cu trei etaje, rezervoare și batale pentru simularea incendiilor, ziduri incendiare, amenajări și aparate specifice, concepute pentru pregătirea în condiții diverse și dificile a efectivelor, încăperi pentru antrenament în condiții de fum și gaze toxice, terenuri de sport și aparate pentru dezvoltarea fizică generală, piste și aparate pentru concursurile profesionale și altele.

Ca urmare, eficiența intervențiilor a devenit din ce în ce mai mare, subunitățile intervenind la 168 de incendii în 1976, dintre care se pot aminti, ca fiind cele mai semnificative, cel de la depozitul de furaje al C. A. P. Așchileu unde, pe lângă garda de intervenție din Compania Cluj, au intervenit și F. C. P. a comunei Panceu și a satului Cristolțel, reușindu-se salvarea unor importante cantități de furaje, incendiul de la turnătoria întreprinderii “Armătura” Cluj, în condiții de pericol deosebit, intervenție pentru care garda de intervenție a fost citată prin ordin de zi, și inundația de la Muzeul de Istorie al Transilvaniei din Cluj-Napoca, unde au fost salvate de la distrugere peste 60.000 de piese arheologice de valoare istorică inestimabilă. În urma acestei intervenții, conducerea muzeului a adresat unității o scrisoare de mulțumire în care, printre altele, se spunea:

“Ținem pe această cale, să aducem din partea conducerii muzeului cele mai călduroase mulțumiri, totodată facem același lucru pentru ostașii pompieri și comandantul lor, care ne-au dat un mare ajutor.

Înțelegem prin acest act legătura strânsă, indisolubilă, care există între armata noastră și noi, modeștii păstrători ai avuției noastre naționale.

Cu alese cuvinte și considerații

Director adjunct

Prof. dr. George Protopopescu”

Se îmbunătățește continuu dotarea tehnică a unității, intrând în exploatare o autospecială de lucru cu praf și azot P-5000 și o autopompă cisternă cu tun R-8135. Cele 361 de formații civile de pompieri din obiectivele și localitățile județului aveau în dotare, la 31 decembrie 1976, 618 mașini și utilaje diverse, destinate stingerii incendiilor.

Inspecția pentru prevenirea incendiilor (șef inspecție Țugui Teodor) se confrunta cu probleme din ce în ce mai complexe. Pe lângă cele 2650 de obiective și localități luate în evidență pentru control tehnic de specialitate, în 1976 s-au dat

în folosință unități social-economice importante (Centrala hidroenergetică Tarnița, Centrul de calcul electronic de la “Industria Sârmei” Câmpia Turzii și de la Universitatea “Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, hotelul turistic “Belvedere” (azi “Transilvania”) și se deschid lucrările la o serie de obiective de mare importanță națională și locală, toate prevăzute cu instalații automate de semnalizare și stingere a incendiilor în funcție de specific (Combinatul de utilaj greu Cluj-Napoca, oțelarie și laminor la “Industria Sârmei” Câmpia Turzii, Centrala hidroenergetică subterană Mărișel, Spital de 500 locuri cu bază de tratament din Cluj, magazinul universal “Central” Cluj și altele. Având în vedere deosebita amploare a problemelor, au fost mobilizate toate forțele care concureau la activitatea de prevenire și stingere a incendiilor, organizându-se numeroase controale în comun cu organele puterii locale și ale Ministerului de Interne, s-au organizat și desfășurat consfătuiri și schimburi de experiență care au cuprins peste 1500 de persoane cu drept de decizie și competență în P. S. I., s-au mobilizat remizele tehnice din obiective (C. T. – P. S. I. a Întreprinderii de tricotaje “Someșul” Cluj – locul I pe județ). Formațiile civile de pompieri au fost într-o permanentă întrecere în îndeplinirea atribuțiilor specifice, cele mai bune, clasate pe locul I pe județ, fiind acele de la “Electroceramica” Turda, la obiective, și formația orașului Gherla, la localități.

În anul 1976, s-au predat din zona de responsabilitate a unității, Grupului de Pompieri al Județului Mureș, localitățile Luduș, Sârmaș, Zaul de Câmpie și Chețani, cu toate satele aparținătoare, acestea făcând parte din județul respectiv.

Perioada imediat următoare pune unitatea în situația de a acționa în premieră, prin măsuri specifice, la cutremurul din 4 martie 1977. Întrucât s-a resimțit mai puțin în județul nostru, cutremurul a determinat o mobilizare imediată a tuturor cadrelor și efectuarea de misiuni speciale, astfel că, în perioada 4-12 martie în zona de responsabilitate a Grupului nu s-a produs nici un incendiu.

Ulterior însă, evenimentele nu au lipsit. Compania de pompieri Cluj-Napoca intervine cu succes la incendiul de la secția “Polisprax” a Întreprinderii “Unirea” și la secția sinteză a Întreprinderii de medicamente “Terapia” în 1977, iar în 1978 la Cooperativa “Arta jucăriilor”, această intervenție desfășurându-se în condiții grele de fum și gaze toxice. Compania de pompieri Turda, cu o grupă comandată de mr. Skorka Marton, intervine pentru salvarea a doi copii căzuți în râul Aries (1978), companiile Cluj și Huedin confruntându-se și cu mari inundații în cursul anului 1980.

Între ani 1980-1982, în baza unor acorduri internaționale, o serie de subofițeri, comandanți de plutoane și șoferi au participat la protecția împotriva incendiilor a unui combinat petrochimic construit de specialiștii români în localitatea Baniyas – Siria, câștigându-și prin profesionalism și seriozitate, aprecierile unanime ale partenerilor sirieni (s. maj. Vințe Alexandru, plt. maj. Marcu Mihai, plt. maj. Dănila Dorel și plt. Moldovan Ioan).

O dovadă a bunei pregătiri a efectivelor din această perioadă a constituit-o rezultatul inspecției efectuate în unitate de către Comandantul Trupelor de Pompieri, general-maior Gheorghe Biceag, inspecție în urma căreia toate companiile au obținut titlul de “Subunitate de frunte” (17-19 decembrie 1977).

Puternicele inundații din martie 1981 au pus din nou la grea încercare resursele fizice și pregătirea de specialitate a efectivelor din companiile Dej și Turda, care au acționat peste 34 de ore fără întrerupere pentru salvarea persoanelor, evacuarea apei și aprovizionarea populației cu apă potabilă.

De remarcat că, în acest an, prin măsurile luate pe linia prevenirii incendiilor, numărul acestora a coborât sub 100 pentru a doua oară de la actuala împărțire teritorial-administrativă a țării. Totuși, formațiile civile de pompieri din orașul Gherla și comunele Iara, Bonțida, Gilău, Sic, Panticeu s. a, au fost nevoite să intervină pentru stingerea unor incendii în localitățile respective. În 1981 se trecea din nou la autogospodărire. Unitatea și subunitățile au primit sarcina de a se autoîntreține cu carne și legume din producție proprie. Prin creșterea de animale și păsări precum și cultivarea unor suprafețe de teren care să le asigure legumele pentru efective și hrana animalelor. Această situație a avut ca rezultat o diminuare a capacității de intervenție. Pe lângă misiunile de bază, Grupul de Pompieri al județului Cluj a participat și la aplicațiile organizate și conduse de Inspectoratul județean al M. I. și Consiliul județean de apărare din municipiile Cluj-Napoca, Turda, Dej, și orașele Gherla și Câmpia Turzii, activități în care au fost verificate sistemele de anunțare – alarmare în caz de calamități sau atac aerian în localități și reacția populației, precum și pregătirea unității, subunităților și a formațiilor civile de pompieri pentru intervenția la incendiu, inundații, explozii, seisme, pentru evacuarea și salvarea persoanelor, acordarea primului ajutor, etc. În acest an se dădeau în exploatare noi capacități de producție în județ: Întreprinderea “Sinterom”, corpul nou de la Fabrica de pensule (“Perom”) Cluj, “Electroceramica” Turda, Întreprinderea ”11 iunie” din Dej și se atacau lucrările de investiții de la Întreprinderea de celuloză chimică Dej, secția de mase plastice de la Întreprinderea”Napochim” ș.a., fiecare cu probleme specifice de rezolvat pe linia protecției împotriva incendiilor.

Compania de pompieri Cluj-Napoca, comandată de lt. maj. Ferenczi Tarța Alexandru, a intervenit la incendiul produs la secția cauciuc a Combinatului de pielărie și încălțăminte “Clujana” și, în 1982, Compania Turda, sub comanda cpt. Porime Romulus, a acționat la Combinatul metalurgic “Industria Sârmei” Câmpia Turzii, magazia de piese a laminorului nr. 3 și oțelăria nr. 1.

În anul 1983, subunitățile Grupului au acționat la 135 de incendii, salvând bunuri în valoare de peste 32 milioane lei, în raport cu valoarea pierderilor de numai 1,5 mil. lei, acționând în 50 de cazuri în cooperare cu formațiile civile de pompieri. Mai deosebite au fost incendiile de la Fabrica de ciment Turda, depozitul

de mărfuri Turda, Întreprinderea de construcții hidroenergetice Floriou (Compania Huedin), un grup locuințe de pe str. Ștefan cel Mare, Cluj-Napoca, etc.

Semnificativ este și faptul că, pe lângă aceste numeroase intervenții reușite, în anul 1983 ciclul de instrucție 10.1 – 30.11 se încheia cu calificativul de “Foarte bine” pe unitate, făcând firești și explicabile reușitele în îndeplinirea misiunilor.

Pe lângă importanța hotărâtoare a factorului uman, succesul acțiunilor de intervenție era indisolubil legat de existența unei tehnici de luptă la cerințele impuse de dezvoltarea localităților și obiectivelor. Ca urmare, în dotarea unității, începând cu anul 1984, intrau 2 autospeciale fum gaze și iluminat R-8135, 2 autoscări mecanice cu nacelă R-8135, 4 autocamioane R-8135 de construcție specială, 4 autopompe cisternă cu tun R-12215, 2 mașini de transport Dacia 1304 și una ARO-230.

Începând din același an, Compania de pompieri Cluj-Napoca, patronează centrul de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei, organizat în cadrul liceului Industrial nr.7, 346 de tineri fiind pregătiți în cele 10 cercuri tehnico-aplicative cu profil “pompieri”.

O acțiune deosebit de complexă, dar și cu un succes pe măsură, a fost cea din data de 5 septembrie 1986 când, sub conducerea grupei operative comandată de lt. col. Urian Constantin, Compania de pompieri Cluj-Napoca a intervenit pentru salvarea pasagerilor și stingerea incendiului produs pe timpul aterizării defectuoase a unei aeronave tip A. N. 24, pe aeroportul din localitate. În ciuda pericolului deosebit și a violenței incendiului, au fost salvați toți cei 54 de pasageri, evidențiindu-se întregul efectiv al gărzii de intervenție condusă de lt. maj. Dinu Ion și lt. maj. Dănila Dorel, acesta din urmă accidentându-se, suferind fractura unui braț, pe timpul acțiunii.

Un succes remarcabil al conlucrării fructuoase dintre Inspecția pentru prevenirea incendiilor și organele puterii locale (sufletul acțiunii fiind primarul orașului Gherla, d-na Minerva Zamfir) a fost darea în folosință, în vara anului 1986, a noului sediu al formației civile de pompieri din localitate («Blocul pompierilor»), construcție P + 4, unicat, având la parter 2 boxe de garaj și sediul F. P. C. , cu sistem de alarmare centralizat pe cele 12 apartamente repartizate membrilor formației.

Dintre cele 122 de incendii la care au acționat subunitățile în acest an, fiind salvate 85 de persoane, peste 175 de animale și bunuri de peste 27,5 milioane lei. Evenimentul cel mai deosebit a fost acela al intervenției Companiei de pompieri Cluj-Napoca la un mare incendiu survenit la Cooperativa “Munca Invalizilor”, soldat din nefericire cu 16 morți, intervenția desfășurându-se în condiții deosebit de dificile, la înălțime și cu temperaturi ridicate, parte din victime (5) încercând să-și salveze viața sărind de la etajul 4 al clădirii. Un altul a fost acela de la depozitul de furaje al I. A. S Cluj unde, în urma unei lupte acerbe de peste 10 ore, în

condițiile lipsei de apă, s-a reușit menținerea și lichidarea incendiului la limita celor 7 (din peste 25) șire de furaj incendiate. La acest incendiu provocat de un tractorist inconștient, pentru alimentarea cu apă fiind necesară mobilizarea și mașinilor de luptă de la F. C. P. a Combinatului de utilaj greu și a Întreprinderii de medicamente “Terapia”, precum și câteva autocisterne aparținând I. G. C. L. Cluj-Napoca.

În următorii 2 ani, mai deosebite au fost incendiile de la turnătoria Întreprinderii “Armătura”, unde s-a lucrat la stingerea cablurilor electrice din subsolul cuptorului (fisurat), în prezența fontei topite, și cel declanșat la Secția Sinteză 1 a Întreprinderii de medicamente “Terapia”. La ambele incendii, Compania Cluj-Napoca a acționat în strânsă cooperare cu formațiile civile de pompieri din obiectivele respective .

Zilele de excepțională importanță istorică din decembrie 1989 au angrenat în misuni diverse efective ale întregii unități și au pus la grea încercare rezistența fizică și psihică, dar și discernământul profesional și civic-moral al fiecărui militar, de la comandant la soldat, de-a lungul întregii perioade. Deși deosebit de tensionate, aceste zile și evenimente au fost parcurse de Grupul de Pompieri al județului Cluj cu conștiința lucidă a continuității misiunilor de bază, a caracterului exclusiv în slujba comunității umane a îndatoririlor de pompier militar.

Începând din data de 16 decembrie, orele 23.00, unitatea a fost alarmată treptat, până la starea de necesitate, situația în care toate cadrele sunt în cazarmă, luându-se și toate celelalte măsuri prevăzute regulamentar în asemenea cazuri.

Compania de pompieri Cluj-Napoca, cu 6 mașini de luptă sub comanda comandantului de companie, maior Buzaș Nicolae și completate cu o parte din cadrele Inspecției, s-a deplasat, în scopul îndeplinirii misiunilor specifice ordonate, începând cu 21 decembrie, orele 14.40, pe bulevardul Muncii, în zona industrială și apoi succesiv în piața. Karl Liebknecht și piața Libertății (Unirii de azi) din Cluj Napoca, misiune care a continuat până în ziua următoare, ora 2.50 când forțele au fost retrase în subunitate.

Pe fondul confuziilor create de prăbușirea regimului totalitar comunist și în condițiile în care în localitățile județului se făceau auzite focuri de armă executate cu diferite tipuri de armament, legăturile radio telefonice fiind parțial întrerupte, unitatea își continua îndeplinirea misiunilor de bază, prevenirea și stingerea incendiilor, în perioada 22-27 decembrie subunitățile intervenind la 8 incendii, unele presupunând și o mare doză de risc.

- 22 decembrie ora 16:35 – compania de pompieri Cluj-Napoca intervine cu două mașini de luptă pentru stingerea incendiului provocat la caseria și arhiva fostului Comitet județean U.T.C de pe strada Moșilor, cea mai dificilă sarcină fiind convingerea sutelor de demonstrați de necesitatea

stingerii incendiului care amenința să se propage la un grup de mai multe clădiri;

- în aceeași zi, încă două incendii izbucnite la locuințe particulare din Cluj-Napoca și Turda;
- 24 decembrie ora 00.24, Compania de pompieri Turda intervenea la stingerea unui incendiu la o locuință particulară în satul Agriș. La întoarcere, după îndeplinirea misiunii, în localitatea Mihai Viteazu, mașina era atacată cu focuri de armă, fiind nevoită să se adapostească în curtea Consiliului popular al comunei, până a doua zi la orele 8.00;
- 24 decembrie ora 03.20 – din cauza focurilor de armă în comuna Florești a fost incendiată o locuință particulară. Garda de intervenție a Companiei Cluj-Napoca, sub comanda lt. Ungur Dorin, intervine și lichidează incendiul, în pofida pericolului existent;
- 25 decembrie ora 04.50 – asupra Companiei de pompieri Turda sau tras focuri de armă, fiind nevoită să riposteze, fără victime;
- încă două incendii la care acționează gărzile de intervenție din companiile de pompieri Turda și Dej.

Începând cu data de 27 decembrie se restabilesc toate legăturile radio telefonice și după o scurtă perioadă de subordonare față de unitățile M. Ap. N. Grupul de pompieri al județului Cluj, începe treptat, odată cu normalizarea activității generale, complexul proces de adaptare la noile realități și cerințe ale evoluției politice și social-economice a României.

Cap.-V- POMPIERII JUDEȚULUI CLUJ DUPA DECEMBRIE 1989

Schimbările inervenite în România postrevoluționară au condus inevitabil și la unele reorientări în activitatea Grupului de pompieri al județului Cluj, în ceea ce privește structura organizatorică, organizarea și desfășurarea pregătirii efectivelor, extinderea ariei misiunilor, a sarcinilor și priorităților muncii de prevenire a incendiilor și altele.

În perioada de referință, la comanda unității s-a aflat în continuare lt. col Branga Gheorghe (avansat la gradul de colonel, în septembrie 1983), având în subordine următorii comandanți de companie:

- Compania Cluj-Napoca – mr. Buzaș Nicolae (din 1.07.1990 – cpt. Ferenczi T. Alexandru, avansat maior în 1994),
- Compania Turda – mr. Porime Romulus (1.06-1.09.1992 cpt. Mărințuș Dorel, iar din 1.09.1992 – lt. maj. Riți Costel).
- Compania Dej – cpt. Moraru Matei (avansat maior în 1994).
- Compania Huedin – cpt. Szasz Andor (avansat maior în 1994).

În privința pregătirii efectivelor de militari în termen, este de menționat faptul că, începând din anul 1990, durata stagiului militar s-a reduce la un an, structurat pe trei etape de pregătire, iar din 1994 s-a trecut la sistemul de încorporare din patru în patru luni.

În structura organizatorică a unității din anul 1991 apare o nouă categorie de personal – militarii angajați pe bază de contract (comandanți de grupe, șoferi și alții: meseriași, sanitari, etc.), iar din luna august 1992 lua ființă Biroul de asigurare tehnico-materială și financiară (B. A. T. M. F), funcția de șef birou fiind preluată de lt. col. Ghilea Ioan.

Ca urmare a lărgirii gamei de misiuni asigurate de trupele de pompieri, pentru îndeplinirea cât mai completă și eficientă a acestora, începând din 1.07.1994, în Compania de pompieri Cluj-Napoca începea să funcționeze Serviciul medical de urgență și descarcerare, în cooperare cu organele județene sanitare, intervenind până în prezent la peste 14.000 de cazuri urgente și dificile.

Pe aceeași linie, dată fiind mărimea zonei de responsabilitate a unității s-au accentuat preocupările pentru înființarea de noi subunități și ca urmare, începând cu data de 1 decembrie 1994 lua ființă pichetul de pompieri “Colina” – Mănăștur, sunt preluate în vederea amenajării încă două localuri (bloc locuințe str. Byron – Cluj-Napoca și Baia populară din com. Aghireșu) și se continuă demersurile pentru obținerea fondurilor necesare achiziționării unei incinte destinate înființării unei subunități în orașul Gherla.

Ca urmare a înființării de către Grupul de pompieri din Mureș a Companiei de pompieri Sărmaș, din raionul de intervenție al Companiei de pompieri Dej, trec

în responsabilitatea acestei subunități comunele Geaca, Mociu, Cămărașu și Cătina cu satele aparținătoare.

Până la sfârșitul anului 1994, subunitățile Grupului de Pompieri Cluj și formațiile civile de pompieri ale agenților economici și localităților județului, au intervenit la 1094 incendii și începuturi de incendii care au avut ca urmare 13 morți, 2 răniți, peste 200 milioane lei pagube, salvându-se 33 persoane și bunuri în valoare de peste 70 miliarde lei.

Dintre cele mai semnificative intervenții ale subunităților și ale Grupului, se pot aminti în ordine cronologică următoarele:

- Intervenția Companiei de pompieri Turda din 6-07 ianuarie 1990 (orele 01.15) la hotelul “Potaissa” din localitate, unde incendiul a izbucnit la camerele etajului II și s-a propagat la podul construcției. Efectivele gărzii de intervenție, acționând în condiții deosebit de grele, temperatura exterioară fiind sub – 20 de grade Celsius, au reușit după o luptă epuizantă să lichideze incendiul fără ca acesta să se extindă;
- În anul 1991 – incendiile de la magazinul de furnituri al S. C. “Flacara” Cluj, provocat de un bolnav psihic piroman (cu pagube de peste 1,5 mil. lei), atelierul de tâmplărie al Coop. “Mobilă și tapițerie”, precum și cel de la depozitul de materii prime al Cooperativei “Arta jucariilor” (cu pagube de aproape 2 mil. lei), la toate acestea intervenind eficace gărzile de intervenție din Compania de pompieri Cluj-Napoca;
- Tot Compania de pompieri Cluj-Napoca intervenea în anul 1992 la incendiile de la ferma nr. 6 a S. C. “Avicola” Gilău, S. C. “Someșul Rece” S. R. L și S. C. “Somtrans” S. C. Cluj, iar Compania Turda, cu trei mașini de luptă, la incendiul de la camera de comandă a secției de var din cadrul S. C. “Cimentul” Turda;
- Intervențiile Companiei de pompieri Turda la acoperișul Fabricii de pâine din localitate, la incendiul de pădure din zona Poșaga – Ocoliș, la peste 1.100 m altitudine, acțiunea în care au fost angrenate și cadrele din Inspecția de prevenire a incendiilor și statul major al unității, efective din Regimentul 5 tancuri Turda și Batalionul de vânători de munte Câmpeni și care au presupus trei zile de efort continuu, precum și incendiul de la depozitul de solvenți al S. C. “Perom” Cluj, unde un ofițer și un subofițer din garda de intervenție a Companiei de pompieri Cluj-Napoca au fost intoxicați, necesitând spitalizare, toate aceste evenimente având loc în anul 1993;
- La data de 26 august 1994, orele 2.30, s-a produs un incendiu la transformatorul nr. 1 al oțelăriei electrice al S. C. “Industria Sârmei” Câmpia Turzii. A intervenit Compania de pompieri Turda cu toate forțele, formația civilă de pompieri a obiectivului și cele ale orașului

Câmpia Turzii, S. C. “Arieșul” Câmpia Turzii și S. C. “Chimica” Turda. Misiunea a fost coordonată de o grupă operativă comandată de lt. col. Tokonczia Andrei – șeful Inspecției pentru prevenirea incendiilor – un rol hotărâtor în acțiunea asupra tonelor de ulei aprins avându-l mr. Cadar Liviu care, împreună cu o grupă de șase militari, a pătruns în apropierea transformatorului și, acționând cu un pistol cu praf de la A. Sp. P. A, a reușit lichidarea incendiului, după mai bine de 10 ore de luptă încordată.

Hotărârea Guvernului României nr. 208/90, de aplicare a Decretului Lege nr. 54/1990, introducea necesitatea avizării activităților organizate și desfășurate conform acestui act normativ, numai în anul 1990 Inspecția pentru prevenirea incendiilor a emis peste 3.730 de avize p. s. i diferitelor persoane care au dorit să înființeze asociații familiale sau să presteze activități private în cele mai diverse domenii. Numărul total de avize elaborate de unitate a ajuns în prezent la peste 5.600.

O atenție deosebită s-a acordat obiectivelor de interes public, iar după instituirea instrucțiunilor de avizare și autorizare p. s. i pentru unele categorii de clădiri (cu aglomerări de persoane, săli aglomerate, hoteluri, spitale sau cele ce adapostesc bătrâni sau persoane care nu se pot asigura singure), unitatea a eliberat peste 80 de avize și autorizații în condițiile prevăzute de Hotărârile Guvernului României nr. 51/1992 și de instrucțiunile ulterioare în domeniu.

Cadrele unității, fiecare în sectorul unde își desfășoară activitatea, și-au adus permanent contribuția la elaborarea, reactualizarea și completarea bazei legale și normative care reglementează procesul de organizare și desfășurare a pregătirii efectivilor și protecția împotriva incendiilor, prin formularea de propuneri concrete la toate proiectele de legi, acte normative și reglementări pe linia prevenirii și stingerii incendiilor.

În baza prevederilor Hotărârii Guvernului României nr. 51/1992, unele formații civile de pompieri din localități au trecut la încheierea de contracte cu unii agenți economici privați sau cu capital de stat, pentru prestări de servicii în domeniul p. s. i., asigurându-și astfel fonduri suplimentare celor alocate prin bugetele locale. În urma unor astfel de prestări de servicii, formația civilă de pompieri a orașului Gherla și-a asigurat fondurile necesare participării la toate fazele concursurilor profesionale ale pompierilor civili, inclusiv la cea finală, desfășurată în septembrie 1993 la Râmnicu Vâlcea, când a ocupat locul I pe țară. În anul următor, în aceleași condiții, a ocupat locul II pe țară în finala organizată de unitatea noastră în municipiul Cluj-Napoca. Menționăm și succesul F. C. P. a S. C. «Industria Sârmei» Câmpia Turzii care, în 1993, a ocupat locul II pe țară la faza finală a concursurilor formațiilor de pompieri civili ale agenților economici.

Tot privitor la activitatea pompierilor civili, este de remarcat înființarea, la inițiativa d-lui Ioan Conț, șeful formației civile de pompieri a S. C. «Clujana», în

ianuarie 1990, a primului sindicat al pompierilor din Cluj-Napoca. La scurt timp, prin fuziunea a 7 alte sindicate județene, la data de 27 martie 1990 lua ființă Federația Sindicatelor Libere din România a pompierilor civili, cu sediul în Cluj-Napoca (Eroilor 16), președinte al Federației fiind ales dl Ioan Conț. Acționând în continuare pentru organizarea pompierilor civili în sindicate, F. S. L. R. P. C. devine, în 1994, federație națională, extinzându-și activitatea la scara întregii țări.

Formarea, pentru prima dată în România, a unor structuri sindicale proprii, independente și puse exclusiv în slujba intereselor acestui segment profesional – pompierii civili – are o importanță deosebită, având în vedere scopurile propuse, între care unele deja realizate:

- recunoașterea profesiei de pompier civil și introducerea ei în nomenclatorul de meserii prin promovarea, cu acordul organelor în drept, a indicatorului de calificare;

- obținerea calificării de către cei care au profesat această meserie, scop în care, cu sprijinul Comandamentului Trupelor de Pompieri, a Ministerului Muncii și Protecției Sociale și a Ministerului Învățământului și Educației, la nivel național și în fiecare județ, au fost constituite comisii de examinare, în urma activității cărora au fost obținute prin examen peste 12.000 diplome de calificare;

- participarea reprezentanților sindicali ai pompierilor civili la negocierea contractelor colective de muncă;

- recunoașterea de către Guvern a caracterului deosebit de periculos al meseriei de pompier;

- crearea unei societăți comerciale prestatoare de servicii în domeniul p. s. i., în municipiul Cluj-Napoca, cu denumirea S. C. «Pompier Service» S. R. L. (în prezent cu peste 8 filiale în țară).

Importantă este și participarea din ce în ce mai amplă a Federației pompierilor civili la organizarea și asigurarea bazei materiale a concursurilor profesionale, precum și implicarea directă, prin mijloace specifice sindicale în stoparea tendințelor apărute la unele conduceri administrative (agenți economici sau localități) de a reduce nejustificat sau chiar a desființa formațiile civile din subordine.

În vastul val de simpatie față de România, care a cuprins întreaga lume după decembrie 1989, pompierii județului Cluj au beneficiat printre primii din țară, de sprijinul generos și dezinteresat al pompierilor și a unor asociații din străinătate. Era și sentimentul puternic de solidaritate care animă pe toți pompierii lumii, oriunde s-ar afla ei.

Încă din primele zile ale anului 1990 am fost contactați telefonic de pompierii din orașul Bergen-Norvegia, dorindu-se o informare în vederea unei acțiuni de ajutorare materială, lucru realizat cu operativitate de admirat, în luna februarie, când, o delegație a pompierilor din acest oraș a poposit în Compania

Cluj-Napoca, cu o mare cantitate de ajutoare, constând din alimente, îmbrăcăminte, o ambulanță marca Mercedes, complet echipată, o autopompă cisternă de aceeași marcă, peste 1000 litri antigel pur, acumulatori auto și alte accesorii. Decanul de vârstă al delegației (pensionar), care a dorit să predea personal pompierilor români mașina de intervenție, a spus atunci un lucru care exprima simplu și concret, firescul legăturilor dintre toți pompierii: *“Aș dori să trăiesc ziua când, în orice colț al lumii m-aș găsi, spunând că sunt de meserie pompier, să-mi gălesc imediat un coleg și un prieten”*.

Această legătură, născută cu toată căldura, în ciuda aceluia februarie rece, a continuat până în prezent, pompierii din Bergen vizitându-ne anual și aducând materiale și accesorii diverse necesare întreținerii mașinilor donate și îndeplinirii misiunii. În anul 1991, au donat unității un autocar marca “Volvo”, în perfectă stare de funcționare.

În contextul acelorași strânse relații, în anul 1993, comandantul Grupului, col. Branga Gheorghe și lt. maj. Ungur Dorin, din Compania de pompieri Cluj-Napoca, au participat, la invitația pompierilor norvegieni, la Consfătuirea pompierilor din țările nordice, ținută în orașul Bergen.

Dar legăturile internaționale ale pompierilor clujeni nu s-au limitat la atât. Încă din 1990, un inimos medic iranian, cu studiile făcute în România, a încercat, în premieră pe țară, înființarea unui serviciu de intervenție de urgență pentru cardiaci, punându-și gratuit la dispoziție serviciile sale și mașina amenajată pentru astfel de intervenții.

În profida disponibilității unității noastre, din cauza unor neînțelegeri cu organele sanitare locale, inițiativa nu s-a putut realiza.

Dar dr. Arafat nu a uitat generozitatea și înțelegerea cu care a fost primit în Grupul de Pompieri Cluj. Prin intermediul domniei sale s-a realizat o legătură cu pompieri din Köln-Germania. Aceștia, în prima parte a anului 1994, ne-au asigurat baza materială (două ambulanțe Mercedes, o mașină Ford pentru medicul de urgență, medicamente și aparatură medicală pentru diverse domenii), necesara înființării, așa cum am mai arătat, cu începere din luna iunie 1994, a Serviciului Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare, în cooperare cu Stația de salvare a municipiului, Secția terapie intensivă a Clinicii medicale III (asigură medicul de urgență), Universitatea de Medicina și Farmacie care asigură paramedicii, cu studenți din anii IV-VI de studii, precum și celalalte clinici din municipiu. După o jumătate de an, prin eficiența, viteza și calitatea serviciului medical primar acordate, ambulanțele S. M. U. R. D-ului au devenit o prezență larg cunoscută, benefică și solicitată în viața municipiului.

Prin larga deschidere spre lume, unitatea noastră a mai fost vizitată de delegații de pompieri din Scoția, Franța, Olanda, de o delegație a Crucii Roșii germane, s.a. Pompierii din Belgia, în vizita făcută în orașul Câmpia Turzii, au

donat pompierilor civili două mașini de luptă complet dotate, contribuind substanțial la îmbunătățirea eficienței intervenției în această localitate.

Din Ordinul Ministrului de Interne nr.I-7113 din 01.11.1996 având în vedere prevederile art.1, lit.”c” din Decretul – Lege nr.100/1990 privind atribuirea sau schimbarea denumirii și în temeiul art.13, alin2 din Legea nr.40/1990 privind organizarea și funcționarea Ministerului de Interne, se aprobă schimbarea denumirii unității din „Grupul de Pompieri al Județului Cluj” în “Grupul de Pompieri “Avram Iancu” al Județului Cluj”.

Exemplar nr.

ANEXA la Ordinul M.I.
nr. I/7113 din 01.11.1996

Nr. <u>15930</u> din <u>04.11.1996</u>	Prezenta copie este conformă cu originalul stăru la Direcția Organizare, Mobilizare și Operații din Ministerul de Interne <i>Col. Baluțiu</i> Șeful serviciului organizare
--	--

N O T A

cu denumirile propuse a fi atribuite marilor unități și unităților de grăniceri și pompieri

Nr. crt.	Denumirea actuală	Denumirea propusă	Data acordării <small>grupului de luptă</small>	Observații
0	1	2	3	4

B. CORPUL POMPIERILOR MILITARI

1	Grupul de Pompieri al Județului Cluj	Grupul de Pompieri "Avram Iancu" al Județului Cluj	mart.1997	
---	--------------------------------------	--	-----------	--

Prin Decretul – prezidențial din 22.01.1997 Grupului de Pompieri “Avram Iancu” al Județului Cluj i se acordă drapelul de luptă. Ceremonialul militar s-a desfășurat în data de 29.03.1997 în Piața Avram Iancu din municipiul Cluj-Napoca. Înminarea drapelului a fost făcută de către ministrul de Interne Gavril Dejeu.

ROMÂNIA
MINISTERUL DE INTERNE

B R E V E T

Prin Decret prezidențial nr. 22 din 20 ianuarie 1997
s-a acordat Drapel de luptă **GRUPULUI DE POMPIERI**
„Avram Iancu” **AL JUDEȚULUI CLUJ**

D R A P E L U L D E L U P T Ă

Drapelul de luptă al unității este simbolul onoarei, vitejiei și gloriei militare. El reprezintă trecutul glorios de luptă al poporului român pentru libertate națională și tradițiile de luptă ale unității, amintind fiecărui militar datorită sfântă de a servi cu credință patria, de a apăra cu orice preț unitatea, suveranitatea și independența României.

MINISTRU DE INTERNE

Gavril Dejeu

Nr. 79
Anul 1997 luna 03 ziua 29

În anul 1995 în cadrul Grupului de Pompieri “Avram Iancu” al Județului Cluj au fost demarate lucrările pentru o clădire nouă în care să funcționeze sediul administrativ al Grupului și Detașamentul de pompieri Cluj-Napoca, cât și spații de cazare și masă, spațiu pentru activitatea SMURD, sală de pregătire fizică.

Pe data de 16 august 2001 în prezența premierului Adrian Năstase, ministrului de Interne Ioan Rus și a comandantului Corpului Pompierilor Militari Vladimir Secara, are loc inaugurarea noului sediu.

Departate de a fi completă, aici se încheie scurta prezentare a datelor istorice privitoare la pompierii clujeni, de la începuturi și până azi. Odată cu consemnarea faptelor, ar fi nedrept să nu fie subliniat aportul sutelor și miilor de pompieri anonimi, militari sau civili, care, din dragoste și pasiune pentru această profesie, și-au sacrificat zile și nopți, și-au pus în pericol sănătatea și, nu de puține ori, viața, pentru îndeplinirea nobilei misiuni de apărare a oamenilor, a bunurilor lor materiale, de flăcări, ape, cutremure și alte sinistre, făcând ca meseria de pompier să-și dobândească binemeritul loc în viața, inima și sufletul cetățenilor.

Tuturor celor știuți și neștiuți, de la comandanți la simpli soldați, pompierilor civili orășeni și săteni, care nu au prețuit să-și ofere serviciile concetățenilor, le este închinată prezentarea de față, generațiile următoare de pompieri, urmând să le continue nobila activitate și să le cinstească faptele.

Cluj – Napoca